Milliyet
ÇOCUK
4 Aralık 1978 • Sayı 49 • 750 kuruş

POSTER

KUŞ

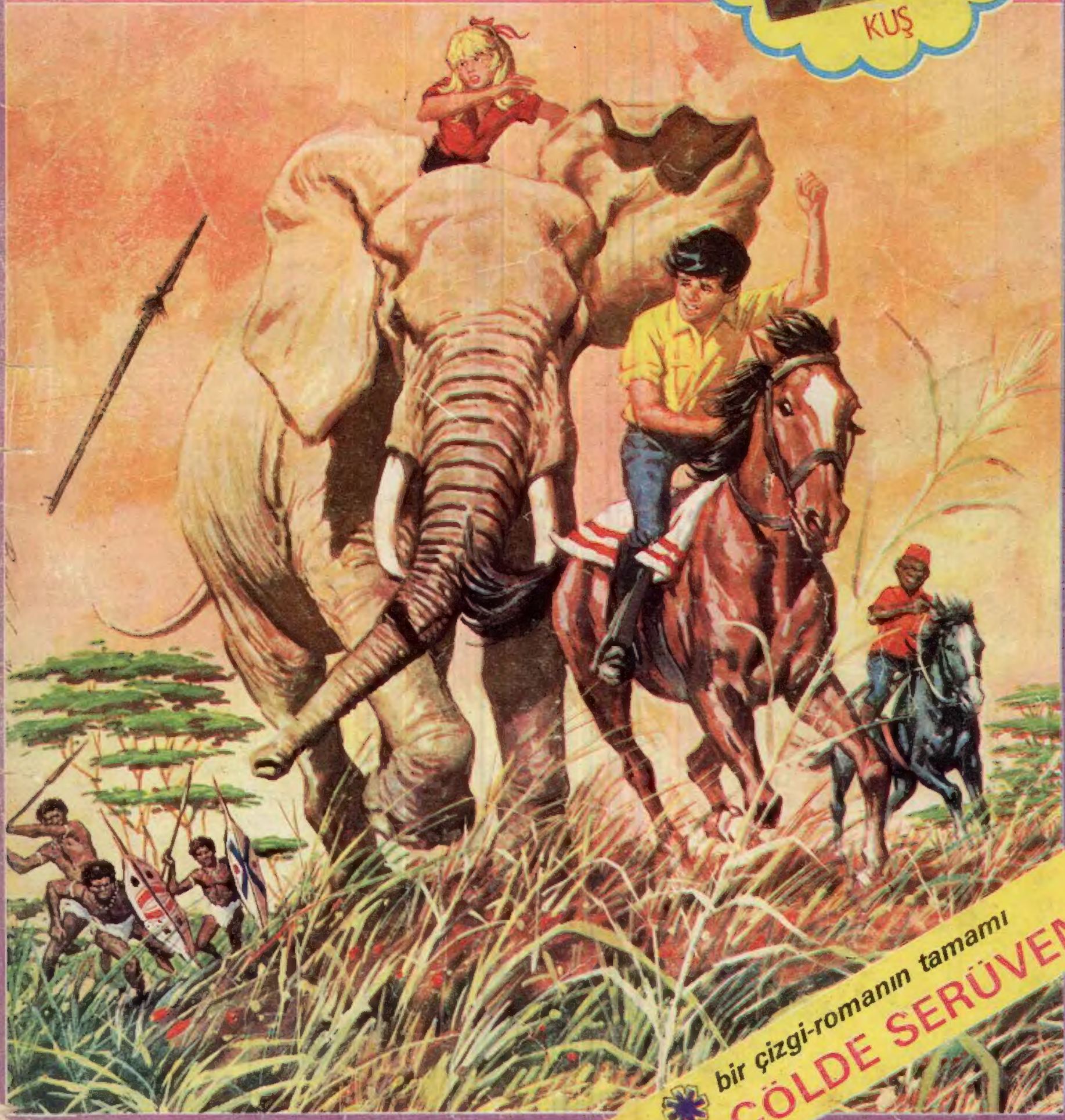

bir çizgi-romanın tamamı

ÇÖLDE SERÜVEN

püskül ile çilli

BEŞİNCİ KEZ BU KOKUYA BU PİSLİĞE KATLANMAK KORKUNÇ BİR ŞEY TABİİ. SONUNDA ÇİLLİ DARILIP GİTMEYE KARAR VERİR...

OKURUN SESİ

● " Milliyet Çocuk Dergisi"ni çok seviyorum. Dergide yayımlanan yazılardan daha çok biz küçüklerin gelişmesine katkıda bulunacak yazılara yer vermenizi istiyorum. Ayrıca dünya tarihi ile çeşitli konulardaki rekorları anlatan yazılara da yer verirseniz çok sevineceğim.

Cemal Sözen (Samsun)

● Derginizi sürekli olarak izliyorum. Önceki sayılarınızda, "Yuki'nin Şen Serüvenleri"ni yayımlıyordunuz. Bu sevimli dizinin neden artık yayımlanmadığını çok merak ediyorum. Saygılarımla.

Özlem Tuncer (Ankara)

Yazarımız Orhan Boran'ın rahatsızlığı nedeniyle, "Yuki'nin Şen Serüvenleri"ne bir süre ara verdik sevgili okurumuz. Ama kısa bir süre sonra yeniden bu sevimli dizinin yayımına başlayacağız.

● Posterler güzel ama, örneğin bir sporcu verilmemeli, bütün takımın posteri verilmeli. Bir de televizyon kahramanlarından, eski dizilerden posterler verilmeli....

Şengül Malas (Konya)

bizden size *

Her yıl Ekim ayında Frankfurt'ta açılan kitap fuarında bu yıl Milliyet Çocuk Dergisi" de vardı. Dünyanın bir çok ülkesinde açılan kitap fuarlarının en büyüğü olan bu fuara dergimiz adına Yazı İşleri Yönetmenimiz Ülkü Tamer katıldı. Ülkemizde yayımlanmak üzere bir çok çocuk kitabının ve dizisinin Türkiye haklarını aldı. Bu fuarla ilgili bir yazıyı 12. ve 13. sayfalarımızda sunuyoruz.

● Öykümüz Muzaffer İzgü'den. Biliyorsunuz sanatçı geçtiğimiz aylarda bir gülmece öyküsüyle, "Türk Dil Kurumu" ödülünü kazanmıştı ... "Yolunu mu Şaşırdın Arıcık" onun sizler için yazdığı son öykü. Bu öyküyü de sanatçının öteki öyküleri gibi severek okuyacağınıza inanıyoruz.

● "Bir Olayın Arkası" adlı dizimiz bu hafta bütün dünyaya yön vermiş bir olayla sürüyor: Fransız Devrimi" Bu olayı da, tabii gerçek yüzüyle, ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz.

● "Uygarlığın Kilometre Taşları" adlı dizimizde her hafta çoğunlukla sizlere uygarlığa yön vermiş bir kişiyi tanıtırdık. Bu kez bir değişiklik yapıyoruz. Sizlere fizik bilimine büyük emekleri dokunmuş bir karı -kocayı tanıtacağız.

● Haftaya buluşuncaya kadar hepiniz esen kalın.

Frankfurt Kitap Fuarı

Milliyet
ÇOCUK
DERGİSİ

Pazartesi günleri yayımlanır

1978 / Sayı 49

Sahibi: Milliyet Gazetecilik A.Ş. adına ERCÜMENT KARACAN
Genel Yayın Müdürü: ABDİ İPEKÇİ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: ÜLKÜ TAMER
Teknik Yönetmen: EDİP ALŞAR

Milliyet Yayın A.Ş. tarafından hazırlanmış
Milliyet Ofset tesislerinde basılmıştır

4 Aralık 1978

Adres: Milliyet Çocuk Dergisi, Milliyet Yayınları
Basın Sarayı, Cağaloğlu, İstanbul

Abone koşulları: Yıllık: 338 TL — Altı aylık: 169 TL
Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir

atasözleri

Ben de size yanlış bulduğum bir atasözünü gönderiyorum. "Sakla samanı, gelir zamanı... "Bence bu yanlıştır. Çünkü herhangi birşeyi, örneğin unu, buğdayı, yiyeceği saklarsak, zamanında kullanmazsak neye yarar? Bence bu atasözünü şöyle değiştirebiliriz: "Sakladığını yerinde ve zamanında kullanmasını bil..."

KAZIM KARATEPE
(İstanbul)

GEZEGENLER SAVAŞIYOR

MISTIK

ÇİÇEK GEZEGENİNDE TOPLANTI YAPILIRKEN BİR FİLO UZAYDA YOL ALIYORDU...

BU ARADA BAY BİLGİN, GEZEGENLİLERE DEMOKRASİ KURALLARINI ANLATIYORDU...

KURALLARI ÖĞRENDİK ARTIK BAŞKANIMIZI SEÇEBİLİRİZ...

AMA BAY BİLGİN, BUNLARIN OKUMA YAZMALARI YOK, SEÇİM NASIL YAPILACAK?...

BAY YAKIŞIKLI BUNA BİR ÇÖZÜM BULUR..

İSTEĞİNİ HEMEN YERİNE GETİRECEĞİM BABA... BAŞKAN ADAYLARI GELSİNLER LÜTFEN..

HİÇ BİR ŞEY ANLAMADIM, NE YAPIYOR?...

BİRAZ BEKLEYİN GÖRÜRSÜNÜZ!

SEVGİLİM ŞURAYA BİR TOP KAĞIT ATIVER..

TAMAM SEVGİLİM.

TAMAM BABA!

NEDİR BUNLAR?

BAŞKAN ADAYLARININ RESİMLERİ...

ŞAŞIRDIM KALDIM! NASIL BAŞARDINIZ BU İŞİ BAY YAKIŞIKLI?...

ÇOK KOLAY.. BEN UZAYIN EN GÜÇLÜ, EN BECERİKLİ MAKİNA ADAMIYIM.. GÖZLERİM ÇOK DUYARLI BİRER OBJEKTİFTİR.. İÇİMDE ÇEKTİĞİM RESİMLERİ BASACAK OLANAKLARIM DA VAR...

HAYDİ BAYANLAR BAYLAR, HERKES İSTEDİĞİ KİŞİNİN RESMİNİ ATSIN... SANDIKTAN EN ÇOK KİMİN RESMİ ÇIKARSA O BAŞKAN OLACAK...

SON SEÇMEN DE OYUNU ATTI.. SANDIĞI AÇABİLİRİZ ARTIK...

DOSTLARIMIZ OYLARI SAYARKEN, FİLO YOLUNDA İLERLİYORDU...

YAKLAŞTIK MI KOMUTAN?

YAKLAŞTIK SAYILIR AMA BİRAZ DAHA YOLUMUZ VAR

EVET, BAŞKANLIK SEÇİMİNİ AKILLI AKSAKAL KAZANDI...

YAŞASIN AKILLI AKSAKAL!

YAŞASIN BAŞKANIMIZ!

BENİ SEÇTİĞİNİZ İÇİN SİZLERE TEŞEKKÜR EDERİM.. ŞİMDİ BİRLİKTE ÇALIŞACAĞIM ARKADAŞLARI SEÇECEĞİM...

HIH, BU DA BANA KARŞIYDI.

AKILLI AKSAKAL SEÇİMİNİ YAPADURSUN. UZAYA BAKALIM NELER OLUYOR?...

SEÇİMLER BİTTİ.. ARTIK KOLLARI SIVAYIP KÖYÜMÜZÜ ONARALIM...

BİZ DE SİZE YARDIM EDECEĞİZ, ÖNCE YIKINTILARI TEMİZLEYELİM...

DAHA ÇOK YOLUMUZ VAR MI?

BİRKAÇ DÜNYA HAFTASI SÜRER...

OF, BU İŞ ÇOK GÜÇ OLACAK...

BİZ VARKEN KORKMAYIN.. HAYDİ MANTAR İŞ BAŞINA...

BU İŞ BENİM İÇİN OYUNCAK SAYILIR.. BİR SAAT BİLE SÜRMEYECEK...

TEMİZLİK BİTTİ.. ŞİMDİ NE YAPACAĞIZ ?..

YENİ YAPILAR YÜKSELTECEĞİZ..

ÖNCE OKUL YAPALIM !

DOSTLARIMIZ ÇALIŞIRLARKEN BİZ UZAY FİLOSUNA BİR BAKALIM...

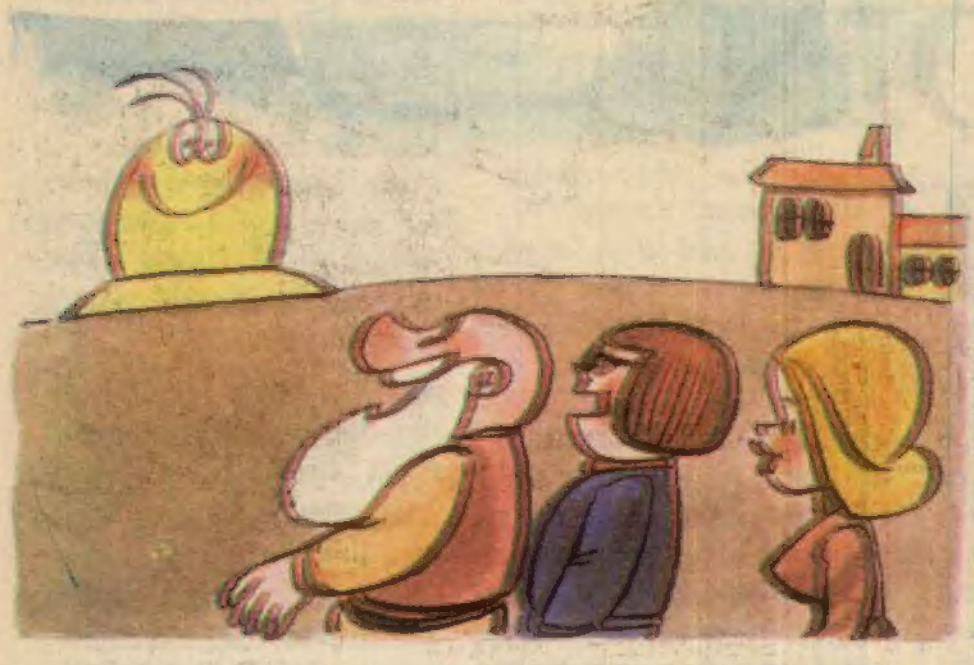

GEZEGEN İÇİN SÖYLEDİKLERİN DOĞRUYSA, HEPİMİZ ÇOK ZENGİN OLACAĞIZ...

GÖRÜNCE ÇOK ŞAŞIRACAKSINIZ SAYIN BAYIM..

ÇALIŞTIK, DİDİNDİK SONUNDA ÖRNEK BİR KÖY KURDUK..

BİZE ÇOK ŞEY KAZANDIRDINIZ.. SİZLERE TEŞEKKÜR EDERİZ...

BU GEZEGENDE BAŞKA TOPLULUKLARDA OLMALI..

EVET, DEDEMİN ANLATTIĞINA GÖRE DAĞLARIN ÖTESİNDE VARMIŞ..

HİÇ GİTMEZ MİSİNİZ ORALARA .. ONLAR BURALARA GELMEZLER Mİ ?

ÇOK UZAK ORASI.. HEM NEDEN GİDELİM.. BURADA HERŞEYİMİZ VAR...

ANLAŞILDI, GEZEGENDE HERKESİN TOPRAĞI KENDİSİNE YETTİĞİ İÇİN, KİMSE KİMSENİN YERİNE SALDIRMAMIŞ...

EVET AMA İNSAN OĞLU MERAKLIDIR. BİR KEZ OLSUN DOLAŞALIM BU GEZEGENİ..

DEVAM EDECEK

YOLUNU MU ŞAŞIRDIN ARICIK?

MUZAFFER İZGÜ

Ah arıcık, nasıl düştün bu kente, bu kocaman beton yığınları arasına? Yoksa çok uzaklardan bu ak betonları papatyaya mı benzettin? Şu ilerdeki mavi apartmanı gelin çiçeğine mi, şu sarı apartmanı çıtırığa mı benzettin? Ya şu kargacık burgacık yollar, caddeler, onları çiçek sapı mı sandın? Ah biliyorum, seni şu apartmanların arasına boynu bükük sığınmış birkaç kel ağaç kandırdı değil mi? Of of, onlar da hasret güneşe, yele. Nasılsa bir bıçkı girmemiş kanlarına, oracıkta kalmışlar. Yoksa, yoksa, şu kentin üzerindeki dumanlar mı aldattı seni? Koyu dumanları

" Yo hayır, yel attı beni buraya? "Öyle mi diyorsun?

Pekiyi, şimdi ne yapacağız arıcık? Nerde kovanın, hangi dağın başında, hangi çamların, hangi koyu gölgelerin yanında? Bulabilir misin orayı gitsen? Uçabilir misin oraya dek? Umutsuz değilim ama, tutaksın sen artık arıcık, nah buradaki insanlar gibi.Bu taş yığınlarına, beton yığınlarına, bu asvalt kokularına, makina gürültülerine... Biliyorum biliyorum, şimdi akşam kovanda eksikliğini görecekler, içleri sızlaya sızlaya mavi göğe bakacaklar. Ama gök kurşuni rengi alınca, güneş batıdan devrilince, kapatacaklar kovanın ağzını. Senin için,

"Uçmuş, gitmiş" diyecekler.

Hı, sıcak olur yuvan değil mi? Kardeşlerinle koyun koyuna yatarsınız, mutlu kokulu. Bal kokar yuvanız sizin. Gün akşama dek çabanızla, teriniz, bala dönüşür. Pekiyi, şimdi bu kentte ne yapacaksın? Gece nerede yatacaksın? Yanılır, bir bacanın yanına konarsan, "Burada uyuyayım" dersen, gece yarısı bir duman, boğar seni. Hayır, alçaklarda, örneğin bir elektrik direğinin üzerine konayım desen, ürkersin, gece sabaha dek o denli araçlar geçer ki yanından, sizin tüm kovanın vızıltısı hiç kalır bir araç gürültüsünün yanında. Her araç geçişinde yüreğin hoplayacak, göğün çöktüğünü sanacaksın. Televizyon antenleri iyi akıl ama, orada da duramazsın. Bir yel, alır götürür seni, kimbilir nereye atar? Ah ah, bir de yağmur yağarsa sabaha karşı, bir de ıslanırsa kanatların?

"Açım!" mı diyorsun?

Ah işte bu çok kötü arıcık!

Çiçek olmaz ki kentte?

Yo yo, sakın aşağıya doğru uçma. Onlar nilüfer değil. Su göletlerinin içinde yüzen kâğıt parçaları. Aman iyi ki yarısında durabildin. Yoksa, daha o su göletine varmadan, başın döner, miden bulanır, kendini yitirebilirdin... Dur bakalım, sana yiyecek bulalım? Bulalım ama nerden?

I — ıh , o tatlıcı dükkânı olmaz. Hem orası pastane. Daha kapıdan içeri girer girmez, bir küçük fiskeyle öldürürler seni. Sakın sen kenti Ayşe ninenin evi sanma, pastaneyi de Ayşe ninenin pekmez küpü. Orada, biriniz konar, biriniz kalkarsınız, ama Ayşe nine sizi görünce sevinir,

"Ah benim canlarım, acıktınız mı?" der. İlişmez size. Siz de ona ilişmezsiniz. Ama şimdi bu pastaneye inersen, belki de sen onlara ilişmek zorunda kalırsın, o zaman da ölürsün...

Ah canım ah, başın acıdı mı? Ama niçin bana sormadan dalış yaptın o evin balkonuna. Bir kez sana diyeyim, o çiçekler çiçek değil, içinde bir dirhem bal bulamazsın. Onların ilâçları vardır, onların çok ayrı gübreleri vardır. Onların bir saksıları vardır ki, çok görkemli. Bu çiçekler salt süs için yetiştirilir. Salonu süslesin diye. Bir kırmızı açarlar, bir kırmızı açarlar, ama hiç ballanmazlar. Zaten üzerlerinde bal olsa bile, sen o camı kırıp içeri giremezsin ki ... Ah belli başın acımış, camdan içeri bakıyorsun. Süs çiçeği de sana bakıyor. Sana bir şey diyeyim mi, süs çiçeği de senin gibi doğada olmak istiyor şu anda, kırlarda. Duydun mu süs çiçeğinin sesini:

"Dört duvar içinde hapisim. Onun için balım yok arıcık" diyor.

Donuşmasına devam ediyor, dinle:

"Doğada olsam balım olurdu. Balımı güneşten alır, özümlerdim. Burada, güneşle bile arama cam koyuyorlar. Güneşi çıplak gözle göremiyorum, İllâ ki gözlük takıyorlar. Hayır, inkâr etmiyorum, bana iyi bakıyorlar, suyum gübrem herşeyim iyi. Bakıcım bile var. Ama ben bunların hiçbirini istemiyorum. Soğuğa kendim karşı koyayım istiyorum, suyumu kendim bulayım istiyorum, güneşi doya doya öpeyim istiyorum.."

Evet duydun, yok işte balı. Haydi kalk düştüğün yerden. Merak etme, sana bir yiyecek bulacağız.

Ay dur yavaş, aman ay, yavaş, dursana ... Orası değil. Onlar kâğıttan çiçekler.

Bildiğimiz kâğıt. Kâğıtları boyamış çiçek yapmışlar. Kentli hep çiçeğin özlemini çeker, onun için bulamayınca, kâğıttan olanını alır, masasının üzerine koyar. A anladım:

" Burada gerçek çiçekçi dükkânları yok mu?" diye soruyorsun.

Hiç olmaz olur mu? Var ama, bu çiçekçiler öyle yerlere sokulmuşlardır ki, apartman aralıklarına apartman girişlerine ve de bir hanın içinde, daracık bir dükkâna. Yalnız kulak asma, onların çiçeklerinde de bal yoktur. O çiçekler salt, hastalara, doğum günlerine, kutlamalara, cenazelere götürülür. Aynı, az önce gördüğüm o kırmızı ev çiçeğine benzerler.

Uç bakalım biraz şu yana dön. Orada bir yeşil saha, yeşil sahanın ortasında da çiçekler olacaktı. Bilirim orasını, mor mor açan kadife çiçekleri, ak ak açan yer zambakları vardı. Yolunu şaşırıp kente gelen arıcıklar orada sabahlarlardı. Gün açınca karınlarını doyurur, yandaki çeşmeden sularını içer, kovanlarını bulmak üzere yola koyulurlardı...

Az daha ... Az daha ...

Sanırım şu kavşağı geçince olacak. Kavşak mı ne? Kara bir güle mi benzettin yukarıdan kavşağı? Hayır canım, o gördüğün karalıklar makina yağı, tekerlek izleri. Ortası mı, çöplük...

Uç uç , şu yana uç...

Hah geliyouz galiba ... Şaşırdım mı? O da nesi? Burası yeşil saha değil miydi? Bu kocaman gökdelen ne arıyor burada? Arıcık, onca ağacı, onca çiçeği sökmüşler, onca çimeni, onca otu yolmuşlar, bu gökdeleni yapmışlar.

Kanatların mı tutmaz oldu açlıktan, gözlerin mi görmez oldu susuzluktan? Ah biliyorum, ağacın, çiçeğin olduğu yerde su da vardır. Bir bulsak o ağaçları, o çiçekleri? O zaman hem suyunu içer, hem de karnını doyurursun, ama!

Hayır hayır, dalış yapma aşağıya doğru. Su değil o, bir apartmanın özel kaplanmış damı, ne sıcak geçirir, ne de soğuk. Ama senin hiçbir işine yaramaz.

Ah duydum,

" Karanlık basıyor" diyorsun. Ama ben ne yapayım? Kocaman kentin göbeğinde sana üzeri domur domur çiğ yağmış çiçeği nereden bulayım? Yo ama, hayır ölmek yok arıcık, direnmek var. Haydi bakalım, azıcık dinlen o antenin üzerinde, ondan sonra aramağa devam edeceğiz. Ben sana söyledim, orası çok yel alır, dedim. Uçuracak seni değil mi? Ama direnmek zorundasın, dinlenmek zorundasın. Bacaklarına güç geldiği an bana haber ver, ben de o zamana dek biraz düşüneyim... Evet düşüneyim... Orası deniz, orası köprü... Oradan yukarı, yine apartmanlar, yine apartmanlar. Ah arıcık ah, insan hiç yelin önüne atar mı kendini? Bir çalıya takılsaydın, bir ağaçtan umar dilenseydin.

Haydi çaba arıcık. Bak güneş gitti gider, karanlık basıyor.

" Hayır" mı, "Gücün tükendi"mi? Ama arıcık olmaz ki. Hah bak aklıma geldi, ay nasıl düşünmemişim, nasıl düşünmemişim, tamam arıcık, bir güç, haydi bir güç, kanatlarını oynatıver, bacaklarını oynatıver, bulacağız, söz veriyorum sana, su da bulacağız, çiçek de bulacağız... Hattâ orada bir Ayşe nine bile bulacağız. Haydi arıcık...

Bak şimdi, istersen yelin yoluna doğru uçalım, ha ne dersin? O zaman uçmak zor olmaz, az bir çabayla yelin önünde gidersin... Biliyorum, biliyorum, "Ya yel beni alır giderse, bulacağımız yerde nasıl dururuz, ineceğimiz yere nasıl inerim?" diyorsun. Haklısın. Ama önce bir uçalım, oraya gelince,

onun da bir umarına bakarız.

Haydi, hop ... Hah tamam, uçuyorsun... Nasılsın? Biliyorum, hiç gücün kalmadı. Ama, az sonra bacaklarına güç gelecek, kanatlarına güç gelecek. İster kırmızı çiçeğin balını alırsın, ister morun. İster mor çiçeğin altında yat, sabahı bekle. Sabahleyin kırmızı çiçekten son gücünü al, düş yola.

Hayır hayır alçalma... Alçalma diyorum sana, daha gelmedik. Korkma, o uçaktır. Sesinden korktun değil mi? Bitiyor mu gücün? Yo olmaz. Direneceksin. "Ya orada da mı bulamazsak?" diyorsun. Hayır bulacağız. Mutlaka bulacağız. Yeter ki gün batmadan varalım oraya.

Nereye mi gidiyoruz?

Konuşma da öyle çabanı tüketme. Az sonra görürsün.

Ayyy arıcık, düşme ... Düşme diyorum sana. Bırakma kendini. Sonra toparlanamazsın bırakma!.. Dinlenmek mi istiyorsun, ama baksana gün battı batıyor. Burada kalacaksın sonra. Burada kalman ölmen demektir arıcık... Haydi haydi, bacaklarına az daha güç ver. Düşe kalka da olsa oraya varacağız...

Az kaldı varıyoruz... Kırlara mı benziyor, elbette.. Ne mi derler burasına? Buralara gecekondu semti derler. Buralarda Ayşe nineler, Fatma nineler çoktur... Hah bak demedim mi sana, işte bak, Ayşe ninenin çiçekleri, hah görüyor musun, avluda boy boy, suyu da gördün mü Hemen orada, Ayşe ninenin kocası İsmail emmi yüzünü yıkıyor... Haydi koş arıcık, akşam çiğiyle yüklü çiçeklerin arasına dal, doya doya balını al. Hoşçakal arıcık hoşçakal...

BİR OLAYIN ARKASI

FRANSIZ DEVRİMİ

14 temmuz 1789 günü silâhlanan Paris halkı, ele geçirmek üzere Bastille'e doğru yürümüştü. Bastille, Fransız devletinin cezaevi olarak kullandığı bir kaleydi. Duvarlarının yüksekliği 30 metreyi buluyordu. Çevresini de, 25 metre genişlikte, içi su dolu çukurlar kuşatmıştı. İçinde siyasal tutukluların bulunduğu bu kale, Fransa Krallığının bir çeşit simgesiydi.

Kaleyi korumakla görevli ancak 80 askerle 30 İsviçreli koruyucu vardı. Ama yüksek duvarlarıyla su çukurları, halkın burayı ele geçirmesini güçleştiriyordu. Sonunda ayaklananlar beş top getirdiler, kalenin karşısına yan yana yerleştirdiler. Bunu gören kale komutanı, daha çok dayanamayacağını anlayıp teslim oldu. Asma köprü indirildi, halk da kalenin içine girdi. Tutukluları kurtardı.

Ulusal Meclis, kaygıyla izliyordu bu olayları. Fransa Kralı 16. Louis (Lui), Bastille ele geçirildikten sonra, ayaklananlara boyun eğdirmek için çetin bir savaşı göze almak zorundaydı. Derebeyleri, bundan kaçınmasını önerdiler krala. O da askerlerini Paris'ten uzaklaştırdı ve 17 Temmuzda Paris'e giderek bu ayaklanmadan doğan sonuçları kabul etmiş oldu.

Krallık birçok hak ve yetkilerini yitirmişti. Toplumda ayrıcalıkları olan sınıfların bu ayrıcalığı kaldırılıyor, yerine ulusal egemenlik geçiyordu. 4 ağustosta İnsan Hakları Bildirisi yayınlandı. Çünkü başka kentler de ayaklanmış, köylüler derebeylik düzenine karşı savaşmaya başlamışlardı.

Yayınlanan bildiride, insanların özgür olarak doğdukları, eşit haklara sahip oldukları, kendileri ya da temsilcileri aracılığıyla yasaların yapılmasına katılabilecekleri; vergilerin yurttaşlardan eşit olarak alınacağı, yasal olmayan yoldan kimsenin malına mülküne el konamayacağı belirtiliyor, özgürlük şöyle tanımlanıyordu: "Özgürlük, başkalarına zarar vermeyecek her şeyi yapabilmek demektir".

Sözü edilen ayaklanma olayı, tarihe Fransız Devrimi adıyla geçen bir devrime ulaşmış oldu böylece. Derebeylik düzeni ortadan kalktı. Krallığın yerine cumhuriyet kuruldu.

İnsan Hakları Bildirisi'nde yer alan düşünceler olsun, düzenin yıkılıp siyasal iktidarın el değiştirmesi olsun bütün Avrupa'da yankılar uyandırdı. İnsanların yaşadığı toplum biçimlerinden derebeyliğin zamanla birçok ülkede ortadan kalkmasına, böylece yeni bir çağın başlamasına yol açtı.

Bu olayın arkasında yatanı görebilmek için gözlerimizi yine ortaçağın sonlarına çevirmeliyiz. Bilindiği gibi bu çağda, derebeyi şatoları çevresinde kentler oluşmuş, buralarda ticaretle uğraşan kentliler (burjuvalar) türemişti. Zamanla güçlenen kentliler, kendi gelişimlerini engelleyen derebeylik düzenine karşı insanların kölelikten kurtulmasını savunmaya başlamışlardı. Yenidendoğuş (rönesans) ve reform gibi, insan kişiliğini yücelten, insanı özgürleştirici düşünceleri desteklemişlerdi. Çünkü insanlar özgür olursa, köleliğe dayanan derebeylik düzeni de yıkılacaktı.

İşte 1789'da, kentlilerin ortaçağ sonlarından beri gittikçe hızlanan savaşımı bir devrimle noktalanmış oldu. Ve kentliler, tarihte ilk kez Fransa'da iktidarı değiştirip derebeylik düzeni yerine kendi düzenlerini kurdular, kendilerine en uygun yönetim biçimi olan cumhuriyeti gerçekleştirdiler.

Bastille sarayına saldıran halk

MEHMET'İN ÇEVRESİ

ATİLA ALPÖGE
DEVRİM ALPÖGE

DOĞADAKİ DENGE

İzmit'ten dönerken trende yemek vagonunda çay içtik. Mehmet karşımda oturuyordu. Yanımda ise sıska, gürültücü bir adam vardı; ona buna sesleniyor, başkalarının konuşmasına karışıyor, durmadan, "Heh heh he" diye gülüyordu.

Mehmet birden heyecanlandı "Bak", diye bağırdı. Baktım. Pencereden gösterdiği yerde koca koca makinalar dağları kazıyor, tepeleri dümdüz ediyordu. Yüzlerce ağaç kesmişlerdi; bütün yamaçta yeşillik kalmamıştı. Anlaşılan, ilerideki yol yapımı için buradan toprak alıyorlardı.

— Yaptıklarını ağaçları kesmeden, doğayı bozmadan yapamazlar mı?

— Ama Mehmet, sen de işleri büyütmeye başladın. Kimse hiç bir şeye dokunmasın istiyorsun.

Yanımdaki adam, "Heh heh" diyerek bizi dinlemeye başladı.

— Doğa'yı bozmasınlar ama.

— Yol yapılacaksa, fabrika yapılacaksa ağaç bal gibi kesilir.

Yanımdaki neredeyse ağzıma girecek.

— Heh heh! Hah hah!

— O ağaçları kesmekle nasıl canavarlık yaptıklarını biliyorlar mı?

— Heh he!

Yanımdaki adam iyice sinirimi bozmuştu; ona kızgınlığımdan Mehmet'i terslediim.

— Ya sen? Ne konuştuğunu biliyor musun?

— Ne demek istediğimi anlamıyorsun. Çünkü bilmiyorsun. Cahil kalmışsın.

— Mehmet!

— Heh heh he!

— Tabii ya bilmiyorsun. Burada doğanın dengesini bozuyorlar. Doğada bir denge var. Bak. Ağaçlar kesilince yağmur suları yamaçtaki bütün toprağı akıtıp götürecek; yalnızca kayalar kalacak. Toprak kalmayınca böcekler de burada yaşayamaz olacak. Böceklerle beslenen kuşlar aç kalınca ilerideki tarlalara saldırıp ekinleri yemeye başlayacak. Bunun da acısını çiftçiler çekecek; daha az ekin olacak. Sen bunları biliyor musun?

— Sen nereden biliyorsun?

— Heh heh hah ha!

— Okuyorum. Bunlar gerçek. Doğada böyle bir denge var. Bunu bozdun mu sorunlar çıkıyor. Dikkatli olmak zorundasın.

Dedikleri doğruydu. Doğanın kendi içindeki bu ince dengeyi korumak herkesin görevi olmalıydı. Örneğin buradaki tepeleri kazanlar, ağaçları kesmek zorunda kalanlar, işleri bitince burayı yeniden ağaçlandırmalıydı. Toprak akıp gitmesin diye, denge bozulmasın diye ... Tam bu sırada yanımdaki adam söze karıştı; zaten gergin olan sinirlerim daha da gerildi.

— Heh he! Küçükler böyledir işte. Ağaç kestirmezler. Heh he! Ben yapımcıyım; yol yaparım, yapı yaparım. Yaparım işte. Heh heh! Karşımıza böyleleri hep çıkar. Ağaç kesmek gerekince gürültü çıkarırlar; işimiz durur. Kimin umurunda ağaç mağaç, doğa moğa! Heh heh hah ha! Bırak o tarafını çiftçi kendine dert etsin. Sana ne? Heh he! Biz ağaçları nasıl beceririz bilir misin? Gece vakti kimse görmeden, ağacın tam köküne doğru, heh he, ince bir delik açarız. Oradan içeriye beş on damla, heh he, cıva akıtırız. Hah hah ha! Ağaç yıldırım çarpmış gibi iki günde kurur gider. Kimsenin söyleyecek sözü kalmaz; Ağacı hemen keseriz. Heh heh he!

Buradan sonrasını hatırlamıyorum. Kendimi kaybetmişim. Aklım başıma geldiği zaman her yerim titriyordu. Ben ayaktaydım. Vagondaki herkes ayaktaydı. Mehmet karşımda korkulu gözlerle bana bakıyordu.

Olanı biteni sonra anlattı bana. Adam konuşurken birden ayağa fırlayıp yakasına sarılmışım; adamı tartaklamaya başlamışım. Elimden zor kurtarmışlar.

Bunları duyunca çok utandım. Mehmet'ten utandım. Çünkü o arkadaşlarına kızıp kavgaya başladı mı ayıplardım onu. Düşünceye saygıdan, şiddetin kötülüğünden söz ederdim. Ama bu kez yanlışı ben yaptım. Mehmet, "Üzme canını, dedi. Ben de adama bir iki tekme attım."

Uzun süre sustuk. Gözlerimin önünden adamın suratı, kurumuş ağaçlar, son derecede tehlikeli bir zehir olan civa geçti. Mehmet'in sesiyle kendime geldim.

— Beni bizim Belediye Başkanı'na götürsene.

— Ne oldu? Niye?

— İnsanlar çevrelerinin değerini bilmiyor. Onlara güzel çevre göstererek bunu öğretmek gerek.

— Belediye Başkanı'ndan ne istiyorsun?

— Mahallemize park isteyeceğim. Benim İzmit'te yaptığım gibi toplantılarda konuşmak çok kolay. Hele İzmitli çocuklar için park istemek en kolayı. Önemli olanı insanın kendi mahallesinde bunu yaratması.

— Hadi canım sen de. Başkanı'nın işi mi yok?

Bir şey demedi Mehmet. Sinirim daha geçmemişti; ondan terslemiştim onu. Ama bakışlarından anladım ki, bunu biliyordu ve yakamı bırakmayacaktı. Ağzımdan girip burnumdan çıkacak, onu Belediye Başkanı'na götürmemi sağlayacaktı.

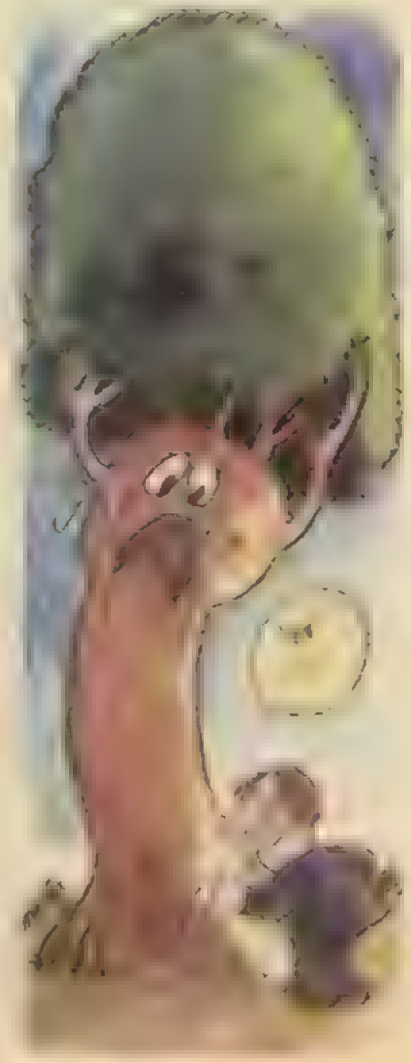

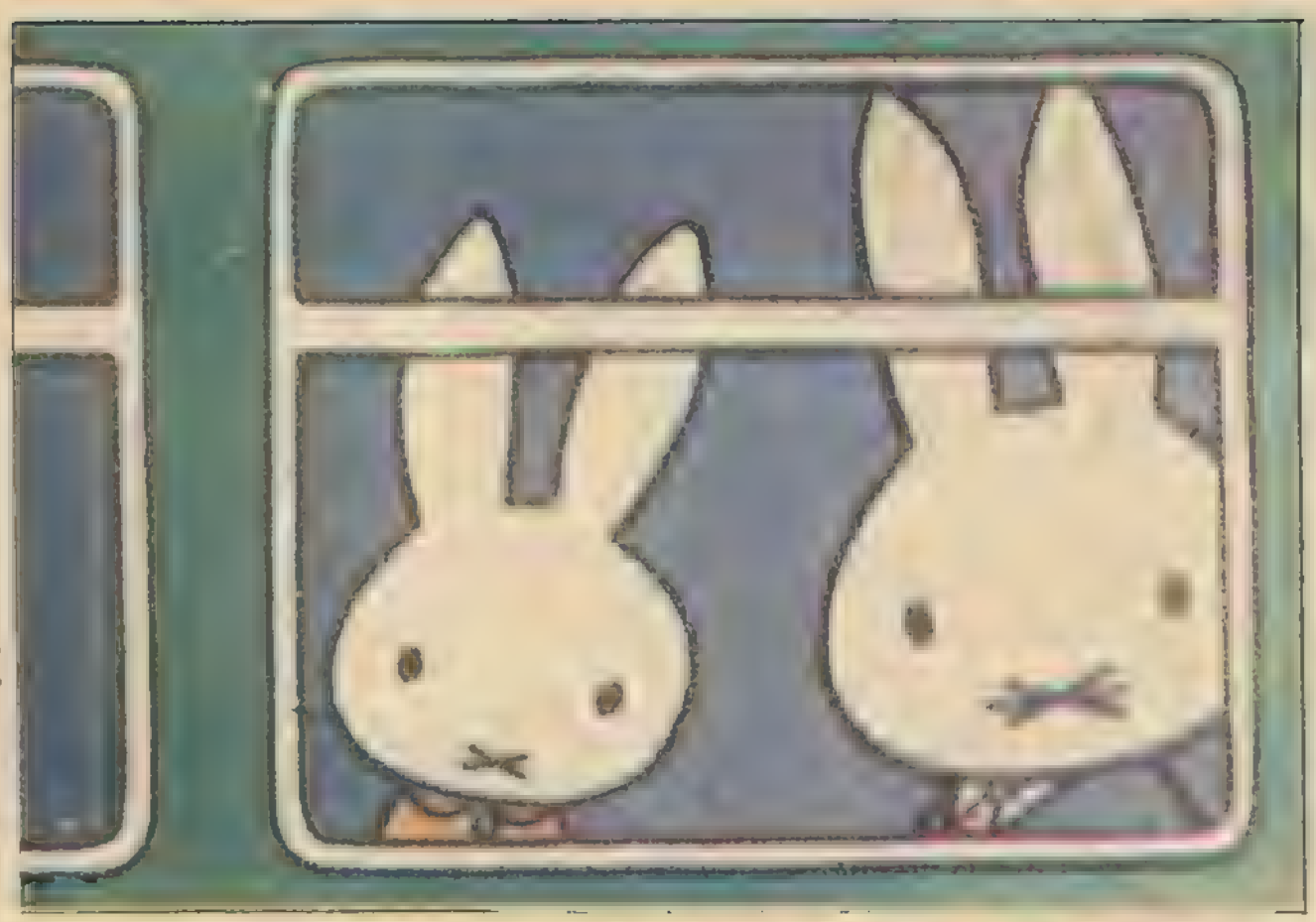

Dick Bruna'nın yaptığı resimlerden biri

ÇOCUK DERGİSİ

FRANKFURT FUARI'NDAYDI

Dünyanın çeşitli kentlerinde her yıl kitapfuarları açılıyor. Moskova'dan Kahire'ye, Londra'dan Bologna'ya kadar bir çok kentte yeni kitaplar sergileniyor. Bu fuarların en büyüğü, her yıl Ekim ayında Frankfurt'ta açılan kitap fuarı.

Dilerseniz, Frankfurt Kitap Fuarı'nın büyüklüğünü sayılarla anlatalım:

Bu yıl açılan 30. Kitap Fuarı'na 78 ülkeden tam 4731 yayıncı katılmıştı. Bu yayıncılar 70,000 metre karelik bir alanda 282, 000 kitap sergilemişlerdi. 70, 000 metre kare deyip geçmeyin.. Bu alana 100'er metre karelik, birbirine bitişik tam 700 ev yapılabilirdi. 282,000 kitaba gelince... İnsan bir kitabı incelemek için sadece bir dakikalık zaman ayırsa tüm kitaplara tam 4700 saatte bakabilirdi. Bir başka deyimle, insan günde 8 saatini bu işe ayırsa, bütün kitapları ancak 587 günde, ya-

Fuardan bir görünüş

ni aşağı yukarı bir buçuk yılda inceleyebilirdi.

Biliyorsunuz, 1979, Birleşmiş Milletler tarafından "Çocuk Yılı" olarak ilân edildi. Frankfurt Kitap Fuarı da bu yıl "Çocuk ve Kitap" konusuna ağırlık vermişti. Çocuk kitapları sergileyen yayınevlerinin sayısı bu yıl her zamankinden daha çoktu.

Sadece "Dünya Çocuk Kitaplarından Örnekler'e ayrılan bölümde de, dünyanın çeşitli yayınevleri tarafından çıkarılan kitaplar sergileniyordu. Bu kitaplar arasında "Milliyet Yayınları Çocuk Dizisi"nden örnekler de vardı.

Fuara katılan Alman yayınevleri, bu alanda bir de ödül verdiler. Dünyaca ünlü İsveçli çocuk yazarı Astrid Lindgren, "Dostluk" ödülünü aldı. Bu ödül, ülkemizde de kitapları yayımlanan Lindgren'e, "çocuk edebiyatına yaptığı büyük ve ölümsüz katkı"dan ötürü verildi.

"Dostluk" ödülünü alan Astrid Lindgren

DICK BRUNA

" Milliyet Yayınları" ve "Milliyet Çocuk Dergisi" adına Frankfurt Kitap Fuarı'na katılan Ülkü Tamer, ülkemizde yayımlanmak üzere bir çok çocuk kitabının ve dizinin Türkiye haklarını aldı. Bu dizilerden bazılarını, yılbaşından itibaren dergimizde sizlere sunacağız.

Yine yılbaşından sonra, "Milliyet Yayınları" da Dick Bruna'nın kitaplarını çıkaracak.

Dick Bruna, belki de dünyanın en çok sevilen çocuk kitapları dizisinin yaratıcısı. Kitaplarını hem yazıyor, hem de resimliyor. Latin Amerika ülkelerinden Arap ülkelerine, Japonya'dan Kanada'ya kadar bir çok ülkede yapıtları yayımlanıyor. Dizinin Türkiye'de yayınlanma hakları "Milliyet Yayınları" tarafından alındı.

Bu arada ilginç bir de olay oldu:

Ülkü Tamer, Dick Bruna'nın temsilcisiyle yayın hakları konusunu görüştü. Anlaşmaya vardılar. Görüşmenin sonunda, Dick Bruna'nın temsilcisi, "Dick'in bir koşulu var... Türkiye'de bir arkadaşı varmış. Kitapları Türkçeye onun çevirmesini istiyor," dedi.

Dergimiz Yazı İşleri Yönetmeni, "Bana çevirmenin adını verebilir misiniz? Türkiye'ye dönünce kendisiyle görüşeyim," dedi.

Dick Bruna'nın temsilcisi, elindeki dosyayı karıştırdıktan sonra, çevirmen olarak istedikleri kişinin adını buldu: "Ülkü Tamer".

Durum anlaşılınca, sadece Tamer ile Dick Bruna'nın temsilcisi değil, o anda orada bulunan herkes bu raslantıya çok güldü.

Ülkü Tamer, dört yıl önce yine Frankfurt Kitap Fuarı'nda Dick Bruna'yla tanışmıştı. Arkadaş olmuşlar, Dick Bruna da onu Hollanda'daki stüdyosuna çağırmıştı. Tamer, Hollanda'ya gidip Dick Bruna'yı ziyaret etmişti. Bu arkadaşlığın başlangıcından dört yıl sonra, "Milliyet Yayınları" da o kitapları basacaktı.

Dergimiz Yazı İşleri Yönetmeni, Türkiye'ye dönünce, Dick Bruna'dan bir kart buldu. Ünlü sanatçı,. karta şunları yazmıştı:

"Sevgili Ülkü, hem yayımcım hem de çevirmenim olacağın için çok seviniyorum. Yakında görüşmek umuduyla... En iyi dilekler... Dick."

Dünyanın bütün çocukları gibi, Dick Bruna'nın kitaplarını sizin de seveceğinize inanıyoruz.

Ülkü Tamer (solda), fuarda Altın Kitaplar yönetmeni Dr. Turhan Bozkurt ile

FEN VE TABİAT

BİTKİLER

1. Yeryüzündeki bütün varlıklar, genel olarak ikiye ayrılırlar: Canlılar, cansızlar... Cansızların hepsi tek sınıfta toplanmışlardır... Canlılar kaça ayrılırlar?
   (a) Canlılar da, cansızlar gibi tek sınıfta toplanmışlardır.
   (b) İkiye ayrılırlar: Bitkiler, hayvanlar.
   (c) Üçe ayrılırlar: Bitkiler, hayvanlar, insanlar.
   (d) Dörde ayrılırlar: Bitkiler, hayvanlar, insanlar, öteki canlılar.

2. Canlılar, ancak mikroskop altında görülebilen bir takım hücrelerden oluşurlar. Bu hücrelerin ortasında "çekirdek" yer alır. Çekirdeği saran maddeye ne ad verilir?
   (a) Zar.
   (b) Odacık.
   (c) Elektro.
   (d) Plazma.

3. Canlıların çeşitli ortak özellikleri vardır. Aşağıda bu özelliklerden üçü belirtilmiştir... Hangisi canlıların ortak özellikleri arasında yer almaz?
   (a) Canlılar beslenirler.
   (b) Canlılar büyürler.
   (c) Canlılar üremezler.
   (d) Canlılar solunum yaparlar.

4. Bazı bitkiler, gözle görülemeyecek kadar küçüktürler. Bunlar, başka bitkilerde üreyerek onları çürütürler, bitki hastalıklarına yol açarlar. Bunlara ne ad verilir?
   (a) Parazit.
   (b) Mikro.
   (c) Bakteri.
   (d) Tohum.

5. İnsanlar, solunum yaparken oksijen alıp karbon dioksit verirler. Bitkilerin solunumları nasıldır?
   (a) Bitkiler de, insanlar gibi, oksijen alıp karbon dioksit verirler.
   (b) Bitkiler, karbon dioksit alıp oksijen verirler.
   (c) Bitkiler, karbon dioksit alıp karbon dioksit verirler.
   (d) Bitkiler solunum yapmazlar.

6. Tohumun çimlenmesi nedir?
   (a) Tohum bitkisinin şişerek tohumu yarıp fırlaması ve toprakta kök salmasıdır.
   (b) Tohum bitkisini saran çeneğin zamanla çürümesi ve öteki bitkiler için doğal besin haline gelmesidir.
   (c) Tohum bitkisinin, çenek içinde hiç gelişemeden çürüyüp ölmesidir.
   (d) Parkların ya da spor alanlarının çimlendirilmesidir.

7. Aşağıdakilerden hangisi kökün görevidir?
   (a) Topraktaki besini gövdeye iletmek.
   (b) Bitkiye rengini vermek.
   (c) Yaprakları kötü hava koşullarından korumak.
   (d) Kökün bitki için gerçekte hiç önemi yoktur.

8. Emici tüy nedir?
   (a) Hayvan kanıyla beslenen bir tür bitkinin üstünde yaşayan, gözle görülemeyecek kadar küçük bir canlıdır.
   (b) Suya karışmış madensel maddeleri emerek köke ve bitkinin gövdesine ileten tüydür.
   (c) Yaprak sapının dala bağlandığı yerdir.
   (d) Kazık kök ve saçak kök gibi bir kök türüdür.

9. Yaprakların alt yüzeylerinde gözle görülemeyecek kadar küçük delikler vardır. Bitkilerin hava almalarını sağlayan bu deliklere ne denir?
   (a) Yaprak ayası.
   (b) Bitki ağızcığı.
   (c) Biyon.
   (d) Gözenek.

MATEMATİK PROBLEMLERİ

ÖLÇÜLER

(1) Ali ile Ayşe, beş hafta boyunca her Pazar yürüyüşe çıktılar. İlk Pazar 3, ikinci Pazar 3, üçüncü Pazar 5, dördüncü Pazar 4, beşinci Pazar da 6 kilometre yürüdüler. Her Pazar ortalama kaç metre yürümüş oldular?

(2) Ali, bir ders yılı boyunca dört paket dosya kâğıdı aldı ve bunun için toplam 128 lira ödedi. Bir pakette 400 tabaka kâğıt bulunuyordu. Kâğıdın bir tek tabakası kaç kuruşa geliyordu?

(3) Ayşe ile arkadaşları 36 lira vererek 24 metre kurdele aldılar. Sonra oturup bir metre kurdelenin kaç kuruşa geldiğini hesapladılar. Acaba bir metre kurdele kaç kuruşa geliyordu?

(4) Ali'nin babası, kilosu 12 liradan 2 kilo elma, tanesi 175 kuruştan 4 tane greypfrut, kilosu 30 liradan da 1 kilo kestane aldı. Toplam kaç lira harcamış oldu?

10. Özümleme nedir?
    (a) Yapraklarda hazırlanan besinlerin köke indirilmesidir.
    (b) Besinlerin, bitki gövdesinde depo edilmesi ve besinsiz kalındığı zamanlarda kullanılmasıdır.
    (c) Güneş ışığının sağladığı enerjiyle, yaprak hücrelerindeki suyun, madensel maddelerin ve karbon dioksitin şeker haline gelmesidir.
    (d) Bitkilerin, yaşadıkları ortama göre sınıflara ayrılması işidir.

11. Bazı bitkiler, gelişmek için elverişli bir ortamı kendiliklerinden bulamazlar. Bunların beslenmelerine yardımcı olmak gerekir. Aşağıda, insanın sağlayabileceği yardımlardan üçü belirtilmiştir. Cümlelerden biri yanlıştır. Yanlış olan cümle hangisidir?
    (a) Toprağı gübrelemek.
    (b) Toprağı havalandırmak.
    (c) Bitkinin toprağını sık sık değiştirmek.
    (d) Toprağı sulamak.

12. Çanak yaprakların üstünde yer alan renkli yapraklara ne denir?
    (a) Taç yapraklar.
    (b) Süs yaprakları.
    (c) Besin yaprakları.
    (d) Yabani yapraklar.

13. Bir ağaçtan alınacak ürünün cinsini geliştirmek için yapılan işleme ne denir?
    (a) Tohumlama.
    (b) Budama.
    (c) İlâçlama.
    (d) Işınlama.

14. Yurdumuzda tarım araç ve gereçlerinin sağlanmasında yardımcı olan kuruluş hangisidir?
    (a) Toprak Mahsulleri Ofisi.
    (b) Tarım Genel Müdürlüğü.
    (c) T.C. Ziraat Bankası.
    (d) Türkiye Zirai Donatım Kurumu.

GENEL KÜLTÜR

BEN KİMİM?

● 1876'da Amerika'da, San Francisco'da doğdum. Küçük yaşta çalışmaya başladım. Bir çok işe girip çıktım. Bu arada altın arayıcılığı bile yaptım. Sonunda öyküler, romanlar yazmaya başladım. Beni üne kavuşturan, "Vahşetin Çağrısı" adlı romanım oldu. Öteki ünlü kitaplarımdan bazılarını sayayım: "Martin Eden", "Demir Ökçe", "Güneş Çocuğu", "Ateş Yakmak"... Sizler beni, bu dergide yayımlanan "Deniz Kurdu" romanımdan tanıyacaksınız. 1916'da öldüm. Acaba ben kimim?

BEN NERESİYİM?

● Güney Amerika'nın ortasında küçük bir devletim. Başkentim Ascuncion. Kuzeyimde ve batımda Bolivya, yine kuzeyimde ve doğumda Brezilya, güneyimde de Arjantin var. Denize hiç sınırım yok. Bilin bakalım, ben neresiyim?

BEN NEYİM?

● Kimyasal değişmeyle elektrik elde etmek için yapılan basit bir aracım. Acaba ben neyim?

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

FEN VE TABİAT

1—a	2—c	3—c	4—b
5—d	6—a	7—d	8—b
9—c	10—a	11—c	12—d
13—a	14—b	15—b	16—a

MATEMATİK PROBLEMLERİ

1 — 67 kilometre
2 — 207 kilometre
3 — 10 metre
4 — 60 kilometre

GENEL KÜLTÜR

Ben Kimim — Alfred Nobel
Ben Neresiyim — Londra
Ben Neyim — Nemölçer (Higrometre)

SÖZCÜKLER ARASINDA

EMİN ÖZDEMİR

Geçen hafta verdiğimiz ana sözcüğün davranışlarımızla, bu davranışları belirleyen niteliklerle ilgili sözcüklerden biri olduğunu söylemiştik. Açıklamaları, ipuçlarını iyi kullandıysanız onu bulmuşsunuzdur. AĞIRBAŞLI sözcüğüydü bulmaya çalıştığımız sözcük. Ondan türeteceğimiz sözcükler de şunlar olacaktı: 1. Ağ. 2. Ağı. 3. Ağır. 4. Baş. 5. Başlık. 6. Aş. 7. Yaş. 8. Yaşlı. 9. Yaşa. 10. Yaşam.

Bu kez daha değişik sözcüklerin arasında dolaşacağız. Önce şunu söyleyeyim, bu haftaki ana sözcüğümüz somut anlamlı bir sözcük. Ne demektir somut anlamlı olmak? Elle tutabildiğimiz, varlığını gözle görebildiğimiz şeyleri adlandıran sözcüklere somut anlamlı sözcükler diyoruz. Kimi sözcükler de soyut anlamlıdır. Sevgi, özlem, iyilik... gibi sözcükler bu türdendir. Bunları zihnimizde tasarlayabiliriz ancak. Neyse biz yine ana sözcüğümüze dönüp kendisini dinleyelim:

Ben, üç heceli, altı harfli, bileşik yapılı bir sözcüğüm. Dağ, tepe, vadi, dere, yar... gibi yeryüzü şekilleriyle yakından ilgiliyim. Ülkeleri okurken mutlaka benden de söz edersiniz. Bir ozanımız, Ceyhun Atuf Kansu'nun şu dizelerinin içinde sayılırım:

Hey anam, seni gören
Yeşil köpüklü Girlevik, seni gören,
Alabalık olmak ister.

Bu suları avcuna almak ister
Tirbünlere vermek ister,
Çocukların, kadınların düşlerine.

Şu sözcüklerin arasından geçerek kolayca kestirebilirsiniz beni:

1. Birinci ve ikinci harflerim hem "kara" sözcüğünün karşıtıdır, hem de bir eylem köküdür. O eylemi duyunca hemen" şarıl şarıl", "çağlamak", "taşmak", "şarıltı" sözcüklerini anımsarsınız. (BR)

2. Birincide bulduğunuz sözcüğün sonuna - ıcı ekini getirirseniz" anlatımın güzelliğini belirten" bir nitelik çıkar ortaya (BİÇİ)

3. —ıcı ekini değil de - ımı ekini getirirseniz, elde edeceğiniz sözcük, "hava ve elektirik gibi akışkan şeylerin herhangi bir yöne yer değiştirmesi ya da yönelmesi" anlamına gelir. (HAVA)

4. — ım değil de - ıntı getirirseniz çok anlamlı bir sözcük oluşur. Bir anlamı "eğiklik" demektir. (.EĞİNTİ.)

5. - ıntı yerine "yuvar" sözcüğünü getirirseniz, "kanda bulunan ve bizi hastalıklara karşı koruyan hücrelerin adı" olur. (. . . . .)

6. İkinci, üçüncü ve dördüncü harflerimin oluşturduğu sözcüğün yanıtı şu bilmecedir: "Şekere ben zer, tadı yok — Gökte uçar, kanadı yok." (. . .)

7. Beşinci ve altıncı harflerimin oluşturduğu sözcük, yaşamımızın temel maddesidir. Şu bilmece de onun yanıtıdır: "Yere kızar — Göğe çıkar." (SU)

8. Yedincide bulduğunuz sözcüğün sonuna, "başı" sözcüğünü getirirseniz, "Osmanlılar döneminde kasaba işlerine bakan yetkili" anlamında bir sözcük olur. (. . . . .)

9. Yedincide bulduğunuz sözcüğün başına "öz" sözcüğünü getirirseniz, "bitkilerin dokularında bulunan sözcüğün başına "öz" sözcüğünü getirirseniz, "bitkilerin dokularında bulunan bir sıvının adı" çıkar. (. . . .)

10. Yedıncide bulduğunuz sözcüğe - cul ekini getirirseniz, "sudan hoşlanan" anlamında bir sözcük türetmiş olursunuz... (. . . . .)

Sanırım bulmuşsunuzdur beni. Bulamadıysanız bir ipucu daha vereyim: İlk sözcüğüm, "durgun" sözcüğünün karşıt anlamlısıdır. (. . . . .)

Ana sözcük:

1	2	3	4	5	6

BİZİM ALİ
MIS TIK

AZİZ NESİN

ATASÖZÜ, ÖZSÖZ VE DEYİM NİTELİĞİ KAZANMIŞ

NASRETTİN HOCA

FIKRALARI

AKLIMDA DURACAĞINA KARNIMDA DURSUN

Hoca'nın karısı bayram günü tatlı yapmış. Akşam, güle -söyleşe yemişler. Kalanını da ertesi gün yemek üzere bırakmışlar. Uykuları gelince yatmışlar. Ama Hoca'yı uyku tutmamış. Sonunda, karısını dürtüp uyandırmış.

— Hanım, kalk, çabuk şu tatlıyı getir... demiş.

Kadın, tatlıyı getirmiş. İkisi birlikte yiyip tatlıyı bitirince Hoca,

— Hadi şimdi yatıp uyuyalım demiş, aklımda duracağına, karnımda dursun.

YA TUTARSA

Hoca, biraz yoğurt mayası alıp Akşehir gölüne gitmiş. Mayayı göle atmış. Bunu gören birisi,

— Ne yapıyorsun Hoca? diye sormuş.

— Göle maya çalıyorum, demiş.

Şaşıran adam,

— Göl maya tutar mı Hoca? diye sorunca, Hoca,

— Biliyorum, demiş, tutmaz; tutmaz ama, ya bir de tutarsa...

KÖR DÖĞÜŞÜ

Cami kapısında körler dizilmişler. Hoca da mollalık (öğrencilik) zamanında ordan geçerken, avucundaki bozuk paraları şakırdatarak körlere,

— Alın bu paraları da aranızda bölüşün, deyip ne yapacaklarını seyre başlamış.

Körler, sana verdiydi, bana verdiydi, çıkar keseyi, kese sende, filan diyerek tokat tekme birbirlerine girişince Hoca,

— Demek kör döğüşü böyle oluyor, demiş.

İŞİ SAĞLAM KAZIĞA BAĞLAYINCA NASIL DA GÜLERSİN

Hoca'nın uzun zamandan beri borcunu bitürlü ödeyemediği alacaklısı, bir sabah kapısına dayanır. Parasını ister.

Hoca,

— Hiç boşuna kaygılanma, der, gece karımla düşündük danıştık, sonunda sana borcumuzu ödemenin yolunu bulduk. Kapımızın önüne çalı dikeceğiz. Kasabanın davarı, sabah - akşam bizim kapının önünden geçerken çalılara sürtüneceklerinden, yünleri hep çalılarda kalacak. Karım, çalılara takılmış yünleri toplayacak, eğirecek, bükecek, iplik yapacak. Ben de bunları iplikçiye satacağım. İşte bunun kazancından sana olan borcumu ödeyeceğim.

Bu sözleri duyunca kızgınlığı yatışan alacaklı kahkahayı savurur. O zaman Hoca şöyle der:

— Gidi açıkgöz seniii... İşi sağlam kazığa bağlayınca nasıl da gülersin.

DÜĞÜNDEN GELİŞİNİ DE BİLİRİM

Hoca akşam evine dönünce karısını yine somurtkan görür.

— Yine neyin var, yüzün gülmüyor... Neden suratını asmışsın? diye sorar.

Karısı,

— Başsağlığına gitmiştim, ölü evinden geliyorum da ondan ... deyince, Hoca,

— İyi ama karıcığım, der, ben senin düğün evinden gelişini de bilirim.

SAHİBİ ÖLMÜŞ EŞEĞİ KURTLAR YER

Hoca, bir kış günü, odun kesmeye dağa gider. Hava çok soğuk olduğundan eli ayağı donup da tutmaz olunca, kendikendine "Canım çekiliyor, öldüm ben.." deyip yere uzanır. O sırada kurtlar gelir. Hoca'nın eşeğine saldırır. Hoca, başını çevirip kurtlara,

Yiyin, yiyin, der, sahibi ölmüş eşeği kurtlar yer!

BUYRUN CENAZE NAMAZINA

Hoca bir topluluğa, Timur'un kıyıcılığını anlatıyor, Timur'a verip veriştiriyor. Kılık değiştirip derviş kılığına girmiş olan Timur da, o topluluk arasındaymış. Hoca'nın kendisi için atıp tutması karşısında,

— Çok ileri gitmedin mi? demiş, benim bildiğime göre, o dediğin aam senin anlattığın kadar da kötü birisi değildir.

Hoca, kuşkulanıp,

— Sizin memleket neresidir? diye sormuş.

Derviş,

— Maaveraünnehir ... demiş.

Hoca iyice işkillenip,

— Adınızı sorabilir miyim? demiş.

Derviş,

— Timur... demiş.

Dizlerinin bağı çözülen Hoca:

— Yoksa Emirliği de var mı? diye sormuş.

— Evet, Emir Timur... demiş derviş.

O zaman Hoca, ordakilere,

— Ey müslümanlar, hadi buyrun cenaze namazına! demiş.

GEÇ YİĞİTİM GEÇ

Bigün Hoca mezarlıkta dolaşırken, iri bir köpeğin, mezar taşlarından birine sığdığını görünce, sopasıyla hayvanı kovalamaya yeltenip "Hoşt" diye bağırır. Koca köpek, dişlerini gösterip de hırlayınca, Hoca alttan alıp,

— Sözün sana değil, der, geç yiğitim geç!

Resim: Tan Oral

KONUK YAZAR

NEJAT ÇETİNOK

BARIŞ EVİ

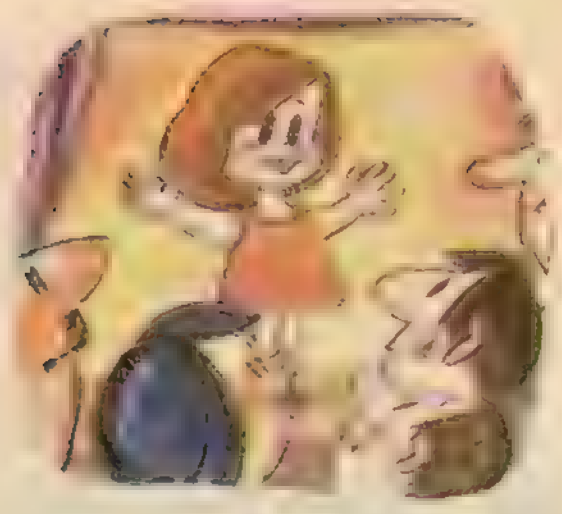

Merhaba çocuklar;

Derginiz çıktığından bu yana ben de sizlere bir kez olsun seslenebilmek isteğiyle yandım durdum. Öykü, oyun yazdığımı bilen çocuklarım, durmadan "Hadi, baba, dergimize sen de birşeyler yazsan a!" demekten bıkıp usanmadılar. Kızım Nazlı ilkokul beşinci sınıfta okuyor, Barış da bu yıl birinci sınıfa gidiyor. Aynı okuldalar. Birlikte gidip geliyorlar. Başarılı çocuklar ikisi de. Sonunda onları kıramadım. "Yazarım, ama, sizleri anlatacağım. Tamam mı?" dedim. "Olur!" dediler. Ben de yazıyorum işte.

Eşim ve ben çalışıyoruz, devlet görevlisiyiz. Bu yaz yıllık izinimizin bir bölümünü Marmara Ereğlisi'nde geçirdik. Onbeş yirmi günlük bir dinlence çocuklara yetmedi. Silivri yakınlarında şu adlarının sonu "Kent"le biten dinlence köylerinden birinde oturan bir arkadaşım bizleri boş duran evlerine yatıya çağırınca geri çevirmedik, gittik. Eşimle benim için de iyi oldu ya, özellikle çocuklar bayram ettiler. Oradaki çocuklarla hemen kaynaşıverdiler.

Ayakkabıcı İlhan'ın kızı Seda ile oğlu Tayfun, Nazlı ile Barış'ın yaşındaydılar. Avukat Cemil'in kızı Nilgün onlara ablalık ediyordu. Tüm arkadaşlar bir araya geldiklerinde on kişi kadar oluyorlardı. Hele bir de reklâmcı İsmail'in çocukları Banu ile Fırat aralarına katılınca sevinçlerine ölçü olmuyordu. Onlara en geç, satışlarını bitirdikten sonra, sebzeci Yusuf'un oğlu Yaşar katılıyordu.

Kitaplarda okudukları, radyo oyunlarında dinledikleri "çocuk çetesi"ni kurmakta gecikmediler. Kendilerine, altına girecekleri gerçek çatısı olan oyuncak bir ev kurdular ve adına da "Barış Evi" dediler. Bu adı Barış koymuştu, iyi de olmuştu. Dirlik düzenlik içinde oyunlar kuruyorlar, gülüyorlar, eğleniyorlardı. Zaman zaman ders yaptıkları bile oluyordu. Ev yüksekçe bir yerde, bir ağacın altındaydı. Önünde geniş bir alan vardı. Çocukları aradığımızda orada buluyorduk.

Bir gün baktık, hiç biri ortalıkta gözükmüyor, ev, alan bomboş. "Nerede bu çocuklar? Analar, babalar, herbirimiz bir yana dağıldık. Tatil köyüyle tarlaların arası karayolu. Otobüsler, özel otolar, TIR'lar vızır vızır işlemekte. "Nereye gider bu çocuklar?"

Bir de ne görelim; tarlalardan, öteden Yaşar'ın sebze arabasını iterek gelmiyorlar mı? Kiminin elinde dirhemler, kimininkinde terazi, kese kâğıdı. Çocuğunun kulağına yapışan götürüyor. Biz karşılıklı oturduk, Nazlı anlatmaya başladı:

— Yaşar'ın babasına, Yusuf amcaya araba çarpmış. Yatıyormuş. Sebzeleri toplayamamış. Yardım ettik.

Barış ellerini uzattı, avuçları şişmişti.

— Ben domates topladım, dedi.

Nazlı ekledi:

— Ben de bamya.

Anaları dayanamadı:

— E, bir haber vermek yok mu? Biz de yardım ederdik, dedi.

Bunları dedi ya, gözleri buğulanmıştı. Çocuklar sızlayan elleri, kollarıyla boynuna sarıldılar.. İyi, güzel de.. bu işe bir çözüm bulmalı, adam öyle yatıp duramaz ya. Doktor, ilâç için para gerek. Bizim de canımız ne ki!

Yine oturduk karşılıklı, konuştuk, danıştık..

İki gün sonra "Tatil Köyü"nün duvarlarında İsmail arkadaşın çizdiği şu duyurular vardı:

Ünlü Sanatçılar
Melike Demirağ
Bu gece saat 20'de
BARIŞ EVİ'nde
Büyükler 10 lira
Küçükler 5 lira
Ayrıca kısa güldürüler.

O gün köyde konuşulan başlıca konu bu gösteri olmuştu. Gelmez şekerim, ne diye gelsin?" Belli mi olur nonoş, belkim gelir "Alt tarafı on lira, verir gireriz. " " Eh, bir görelim bakalım."

Hava kararkığında bir çok insan toplanmıştı Barış Evi'nin önüne. Ellerinde biletleri vardı renkli kâğıtlardan. Gözlerini derme çatma sahneye dikmişlerdi. Sandalyelerini getirenler bile vardı, ötekiler çimenlere uzanmışlardı. Çocuklar bağırışıp duruyorlardı.

Bir süre sonra bir müzik sesi yükseldi, sahneye Melike Demirağ çıkmış, şarkı söylemeye başlamıştı. Bu, yüzüne bir derginin verdiği posteri maske gibi geçirmiş Nazlı'dan başkası değildi. İzleyenler önce ne yapacaklarını bilemediler. Sonra durumu anladılar, gülüp alkışlamaya başladılar. Belki kızanlar da olmuştu, ama belli etmiyorlardı. Bir de ben, bu gecenin Yaşar'ın babası Yusuf'un yardımına koşmak için yapıldığını açıklayınca her şey yoluna girdi.

"Barış Evi"nin kurucuları gece - gündüz demeden gerçekten iyi çalışmışlardı. Her çocuk elinden geleni yapmıştı. Şimdi de konuklarını ağırlamaya çabalıyorlardı. Arada "eğlencelik - gazoz satan " Tayfun'la Fırat'a fazladan para verenler de oluyordu. Yaşar, gece boyunca arkadaşlarını sevgi dolu gözlerle izledi durdu. Düşünceliydi. "İşte arkadaşlık dediğin böyle olmalı" diyordu belki içinden. "İyi ya, her yanda Barış Evleri yok ki, binlerce Yaşar, Yusuf var şurada, burada.. Bu işin çıkar yolu ne ola ki?"

Yazacaklarım bu kadar. Şimdi çocuklarım bu öyküyü okuduklarında, "E baba, böyle bir olay olmamıştı ki" diyecekler, biliyorum. Ne yapalım bu oyunu da ben kurdum, kurallarını ben koydum, öyküyü de ben yazdım. Siz öteki çocuklar, öykümü beğendiniz mi bilmem.. Güzel günlere..

UYGARLIĞIN KİLOMETRE TAŞLARI

PIERRE VE MARIE CURIE

(Piyer ve Mari Küri)

Marie ve Pierre Curie

Marie Sklodowska adlı Polonyalı bir genç kız, 1891 yılı sonlarında Paris'teki Sorbonne Üniversitesi Fen Bilimleri Bölümüne kayıt oluyordu. Daha ilk günden çevresinin ilgisini başta güzelliği ve çalışkanlığıyla çeken bu genç kız dersleri ve deneyleri dışında hiç bir şeyle ilgilenmez görünüyordu. Gerçekten de ne bir arkadaşı ne de dostu vardı okulda. Yaşadığı Polonya mahallesinde ise birkaç yakını dışında gözü kimseyi görmüyordu. Aklı fikri çalışmalarındaydı.

Matematik öğretmeni olan babasının Polonya'dan gönderdiği ve günde üç frank kadar tutan parayla yetinmek zorundaydı Marie. Kaldığı odanın kirasını, yiyeceğini, giyeceğini ve üniversite giderlerini hep bu paradan karşılamak zorundaydı. Bu yüzden günlerinin çoğunu, buz gibi odasında, yarı aç yarı tok geçiriyordu.

Marie bilimsel araştırmalarını engeller kaygısıyla evliliği aklından bile geçirmiyordu. Ancak yirmi altı yaşına geldiğinde Pierre Curie'yle karşılaştı.

Otuz beş yaşındaki Pierre Curie de bütün zamanını ve enerjisini bilimsel araştırmalara vermişti. İlk karşılaşmaları 1894 yılında bir laboratuvarda oldu. Kısa sürede aralarındaki yakınlaşma güçlü bir sevgiye dönüştü. Pierre Curie'in evlenme teklifine Marie bir hayli düşündükten sonra 'evet' dedi. Böylece çalışmalarını birlikte sürdürmek için yaşamlarını birleştirdiler.

Curie çiftinin evliliklerinin ilk yılı çok ilginç geçti. Zamanlarının çoğu bilimsel araştırmalara ayrıldığı için, Marie Curie kısa sürede, ya da kendi kendine pişen yemekler icat etmişti. Bir yandan, gerçek bir fizikçi özeniyle ayarladığı havagazı ocağı, öte yandan aynı özenle yaktığı laboratuvar ocağı onu hem iyi bir eş, hem de iyi bir araştırmacı yapıyordu.

Evliliklerinin ikinci yılında bir kızları dünyaya geldi; Adını Irene koydular. Ev işleri nasıl çalışmalarını engellemediyse, bebeğin bakımının da olumsuz bir etkisi olmadı. Curie çifti, çağdaş bilimin en büyük buluşlarından birine doğru adım adım ilerliyordu.

1897 yılında Marie Curie'nin elinde üç üniversite diploması vardı. Bir doktora çalışmasına hazırlandığı sırada Fransız bilgini Antone Henri Mecquerel'in uranyum tuzlarının bilinmeyen bir ışık yaydıklarına ilişkin buluşundan haberdar oldu. (Bu ışına daha sonra 'Radyoaktivite' adını verecekti.) Bütün araştırmalarını buraya yöneltti.

Pierre Curie'nin okulunda kendisine ayrılan bir yeraltı deposunda yeni araştırmalarına başladı. Gerçi bu rutubetli depo sağlığına ve duyarlı aygıtlara zararlıydı ama Marie'nin hiç bir şeye aldırdığı yoktu. Bir süre sonra uranyumdan başka toryum adlı maddenin de bu tür ışınlar yaydığını gözledi. Üstelik olması gerekenin çok üstündeydi bu radyasyon. Öyleyse minerallerin içinde uranyum ve toryumdan çok daha radyoaktif bir madde bulunmaktaydı. Neydi bu madde?

...rie'nin Sorbonne üniversitesinde

Deneyleri sırasında Marie Curie bütün kimyasal elementleri tek tek incelemişti. Demek ki bu yepyeni bir kimyasal elementti!

Deneylerin bu aşamasında Pierre Curie de kendi araştırmalarını bırakarak kollarını sıvadı ve eşine katıldı. Birlikte günler, geceler boyu deneyler, araştırmalar yaptılar. 'Pitchblende' adı verilen mineral üzerindeki yoğun çalışmaları için yeni elementin varlığını ortaya koydu. Bunlardan birine Temmuz 1898'de POLONYUM adını verdiler. Aynı yılın aralık ayında ise ikinci yeni elementi açıkladılar: RADYUM...

O güne dek hiç kimse radyumu GÖRMEYİ başaramamıştı. Atomik ağırlığı bilinmiyordu. Curie'ler polonyum ve radyum'un varlığını kanıtlayabilmek için dört yıl çalışmak zorunda kalacaklardı.

1898'den 1902'ye değin, Avusturya hükümetinden aldıkları bir ton ağırlığındaki 'pitchblende'yi işlediler. Sonunda bir desigram saf radyum elde etmeyi başardılar. Radyum artık resmen tanınıyordu.

Nè var ki parasal sorunlar yakalarını bırakmıyordu. Yaşamlarını ve deneylerini sürdürebilmek için Curie'ler öğretmenliğe döndüler. Çalışmaları geliştikçe radyoaktivite konusu gün ışığına iyice çıkıyor, ama ona hayat veren iki fizikçi günden güne tükeniyordu.

Radyum saf halinde tuza çok benzeyen bir maddeydi. Ne var ki bu basit görünüşlü maddede büyük güçler gizliydi. Yaydığı ışınlar uranyumunkinden iki milyon kat güçlüydü ve çok kalın kurşun tabakası dışında herşeyi geçebiliyordu. Öte yandan kanser tedavisinde büyük yararları dokunacağına ilişkin işaretler vardı.

Böylece radyum deneysel ilginçliğini aşıyor ve sanayii kurularak üretilecek bir madde durumuna geliyordu. Ancak gerekli işlemler yalnızca Curie'ler tarafından bilinmekteydi.

Bir akşam Amerikalı teknisyenlerden gelen bir mektubu bitiren Pierre Curie eşine dönerek, "Radyumun oluşturulması için gereken bilgileri açıklayabiliriz, bu birinci şık. İkinci şık ise onu biz bulduğumuza göre patentini alarak bütün dünyada kullanma hakkına sahip olabiliriz" dedi.

Marie Curie bir süre düşündükten sonra, "İkinci şıkkı kabul edemem," dedi, "bu bilimselliğe, bilimin ruhuna aykırıdır."

"Peki öyleyse, " diye gülümsedi eşi, "Amerikalılara bütün işlemleri açıklayan bir mektup yazacağım...."

Curie'ler o günden sonra bütün dünyada ünlendiler. Pek çok ülkeden çağrılar, nişanlar, ödüller aldılar. 1903 yılında da Nobel Fizik Ödülü'nü Becqurel'le paylaştılar. Buradan aldıkları 70,000 altın Frank sayesinde biraz rahata kavuştular.

Ama 19 Nisan 1906 tarihinde bir araba kazası Pierre Curie'yi beklenmedik bir anda yaşamdan kopardı. Marie Curie onun ölümüyle çok sarsıldığı halde araştırmalarını sürdürdü. Ama yıllar boyu birlikte olduğu radyum bütün vücudunda büyük tahribat yapmıştı. Gene de 1934 yılına dek yaşadı. Bugün sevgili eşi Pierre'in yanında gömülüdür...

Yalıtılmış radyoaktif elementlerin karanlıkta saçtığı ışığı iki fizikçi gördüler.

TEMEL REİS

DOKTOR

BÜYÜKLER ÇOK ŞANSLI. İŞLERİNDE ÇALIŞMAKTAN SORUNLARINI UNUTUYORLAR...

BİZE DE EVDE KALMAK DÜŞÜYOR...

BÜYÜYÜNCE OKULA GİDİP DOKTOR OLACAĞIM...

DENİZCİ OLMAYACAKMISIN YANİ?

OLMAYI DÜŞÜNDÜĞÜM EN SON MESLEK DENİZCİLİK...

?

?

BEKLE BİR DAKİKA

BABAN ÇOK İYİ BİR DENİZCİ. NEDEN SEN DE TEMEL REİS GİBİ BİRİ OLMAK İSTEMİYORSUN?...

HAYIR!

BABAN SENİ ÇOK İYİ YETİŞTİRDİ... SENİ ÇOK SEVİYOR.. YOKSA SEN ONU SEVMİYOR MUSUN?

ONU HERKESTEN ÇOK SEVİYORUM..

AMA ONUN GİBİ BİRİ OLMAK İSTEMİYORUM...

HELE, HELE OBUR GİBİ BİR ARKADAŞIM OLSUN HİÇ İSTEMİYORUM...

?

?

GEÇEN GÜN BANA SÖZ VERDİĞİN HAMBURGERİ NE ZAMAN ISMARLAYACAKSIN?

PUL KÖŞESİ

Dockwra'nın kurduğu "Penny Post" ile gönderilen bir bir mektubun zarfı

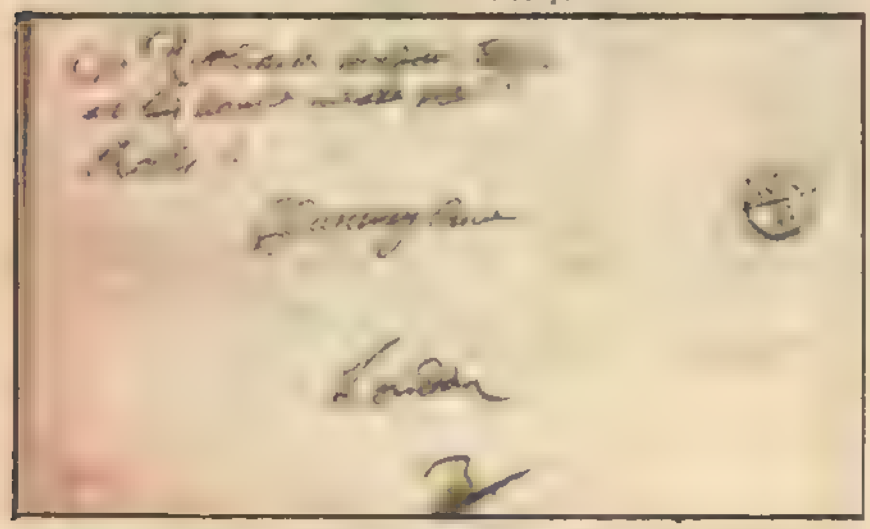

1661'de, Kral II. Charles zamanında gönderilmiş bir mektubun zarfı

İNGİLTERE'DE POSTACILIK

İngiltere'de postacılığın tarihi de oldukça eskidir. 16. yüzyılda, Kral VIII. Henry'nin zamanında bu işle görevlendirilmiş bir "posta müdürü" bile vardı. Yalnız, o çağlarda sadece kralın ve saraydan kişilerin mektupları, özel ulaklarla iletilirdi; halktan bir kişi, bir başka kente mektup göndermek istediği zaman, kendi özel olanaklarını kullanmak zorundaydı.

Kraliçe I. Elizabeth döneminde, sınırlı olarak, halktan kişilerin mektupları da bir ücret karşılığında gönderilmeye başlandı. Bu iş için özel posta arabaları kullanılıyor, ulaklar bu arabalarda yolculuk ediyordu.

1637'de, Kral I. Charles'ın zamanında posta işlerini yönetmekle görevlendirilen Thomas Witherings, bu alanda yenilikler getirdi. Haberleşmeyi bir düzene koydu. Posta ücreti, gönderilen mektupların ağırlıklarına ve gönderildiklerini yerlerin uzaklıklarına göre saptanmaya başlandı.

Kral II. Charles zamanında da, mektuplara damga vurulma yöntemi uygulandı. Damgada, mektubun "postalandığı" tarih de belirtiliyordu.

17. yüzyılın sonlarına doğru, Londralı bir tüccar olan William Dockwra, Robert Murray adlı bir arkadaşıyla birlikte özel bir posta işletmesi kurdu. Bu iş için tam 450 büro açtı. Londra'da postaya verilen bir mektup, bir "penny" karşılığında, en geç bir saat içinde alıcısına ulaştırılıyordu. Dockwra'nın kurduğu bu posta düzeni kısaca "Penny Post" (Penny Postası) olarak adlandırıldı ve bu düzen, İngiltere'nin yönetimindeki bir çok ülkede uygulandı.

BİR ÖĞRETMENE SORUYORUZ

Ders konularıyla ilgili sorularınızı artık bu köşede yanıtlayabileceğiz, sevgili okurlar. Mektuplarınızı "Milliyet Çocuk Dergisi, Bir Öğretmene Soruyoruz, Milliyet Yayınları, Cağaloğlu, İstanbul" *adresine bekliyoruz.*

Dünyanın en kısa alfabesinin hangisi olduğunu acaba öğrenebilir miyim?

Onur Yıldırım (İstanbul)

Dünyanın en kısa alfabesi 11 harf ve 5 sesten oluşmaktadır. Bougainville adalarında oturan Rotokas kabilesince kullanılmaktadır. Dünyanın en karmaşık alfabesi ise bir kızılderili alfabesidir. Minnesota yakınlarında (Amerika), yaşayan Chippeva kabilesinin alfabelerinde tam 6000 fiil vardır.

Yapılarda, yıldırım düşmesin diye, paratoner denilen bir araç kullanılıyor. Bana bu aracı tanıtıcı bilgiler verirseniz çok sevinirim.

Gülsüm Güngör (İstanbul)

Yapıları yıldırımın zararlarından koruyan donanımlara paratoner adı verilir. Sivri ucuyla çektiği yıldırım akımını, bir telle toprağa ulaştırır. Çoğunlukla yapıların damlarına ya da saçaklara takılırlar.

Bir eve yıldırım düşmesinin nedenini şöyle açıklayabiliriz: Evin üzerinden elektrik yüklü bir bulut geçer. Bulut evi karşıt işaretli elektrikle donatır. Karşıt işaretli iki elektrik gücü birbirini çeker. Paratoner de sivri ucuyla çektiği elektrik akımını toprağa ulaştırır. Böylece evin ya da herhangi bir yapının zarara uğramasına engel olur.

Paratoner sivri ucuyla çektiği yıldırım akımını toprağa ulaştırır.

Yıllar önce annelerimizin çemberlerle oynadığı, «Hula-Hup»un bütün dünyayı sarması bekleniyor

ESKİLER MODA OLUYOR

Geçtiğimiz aylarda İsviçre'nin, Cenevre kentinde yapılan jimnastik şenliğine, ülkenin dört bir yanından gelen 140.000 jimnastikçi katıldı. Yalnız bu şenliğin bir özelliği vardı. O da yalnız kız jimnastikçilere açık oluşu idi.

Sporcular şenliğin yapıldığı dört gün boyunca birbirinden güzel hareketler sergilediler. Kimi zaman izleyenleri kahkahalarla güldürürken, kimi zaman da heyecandan küçük dillerini yutturdular.

Kuşkusuz izleyenlerin en çok sevdiği gösterilerden biri de, "Hula hup" oldu. Yıllar önce annelerimizin çemberlerle oynadığı bu oyun yeniden canlandı. Kırmızılı, mavili giysilere bürünmüş sporcular, yeşil çimler üzerinde gerçekten güzel bir görüntü oluşturuyordu...

Dört gün süren bu şenlikte artistik, ritmik ve serbest hareketler sergilendi. Bütün bunlar 250 metreye 150 metre uzunluğunda bir alanda yapıldı. Ama nedense bu şenlik bir spor şenliği olmasına karşın, kimse jimnastikten başka bir sporla uğraşmadı. Dört gün boyunca ne voleybol oynandı, ne de basketbol...

Resimler: (üstte) Jimnastikçi kızlar. (yanda) Hula—Hup gösterileri.

Televizyondaki spikerlerin en büyük yardımcısı, görünmeyen bir araç...

YARDIMCI SPİKER

Televizyonda haberleri okuyan spikerler nedense önlerindeki kağıda pek az bakarlar. Haberlerin çoğunu bizlere bakarak okurlar. Oysa biz onların yaptığını yapmaya kalksak, önümüzdeki bir yazıyı, kağıda arada bakarak okumaya kalksak hemen şaşırırız. Satırlar birbirlerine karışır. Peki öyleyse işin aslı nedir? Televizyon spikerlerinin bizden daha hızlı okuma yeteneği mi var? Ya da gizli bir gözleri...

İkisi de değil. Bütün giz küçük bir makinada. Haberler ya da okunacak başka bir yazı küçük bir projeksiyon aletinin yardımıyla spikerin kolayca görebileceği yere yansıtılıyor. Spiker de elindeki kağıttaki yazılara göre hayli büyütülmüş bu yazıları rahatlıkla okuyabiliyor.

Sayfamızda gördüğünüz çizim bu aletin çalışmasını bize açıklıyor. Ona bakarak bu işin aslını daha iyi anlayacağınızı umuyoruz.

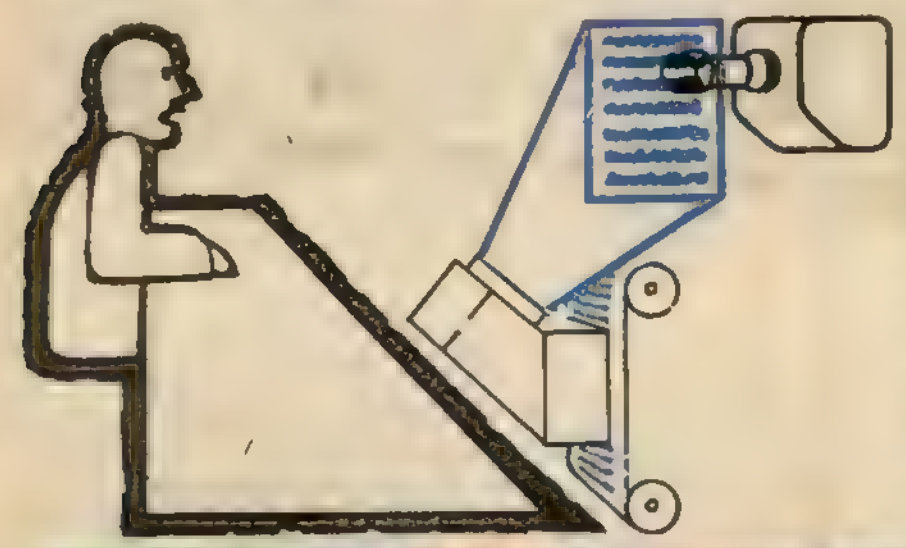

Bir stüdyonun içi

KISA KISA

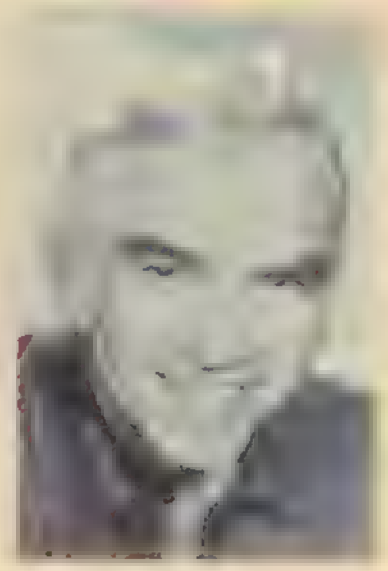

Lorne Greene

● *Bonanza (Doludizgin) dizisinden tanıdığımız oyuncu Lorne Greene yeni bir televizyon dizisine başladı. Bir uzay dizisi olan, "Galactica" yıldızlar arası savaşları konu ediyor. Baba Cartwright (Kartrayt) ise bir uzay gemisinin komutanını canlandırıyor.*

● *Ülkü Tamer'in dergimizde de yayımlanan öyküsü, "Memik" televizyon filmi oluyor. Çetin Öner'in filme alacağı öykü önümüzdeki aylarda televizyonda gösterilecek.*

● *"Mc Millan ve Karısı" dizisini izleyenler anımsıyacaklardır. Dizide bir emniyet müdürünü canlandıran ünlü oyuncu Rock Hudson dizinin ilk filmlerinde bıyıklı olmasına karşın, öteki filmlerde bıyıksızdı. Birçokları bu olayı, "Kestiği iyi oldu. Zaten ona bıyık yakışmıyordu..." biçiminde yorumladılar. Ama gerçek başka idi. Rock Hudson da onları şöyle yanıtladı: "Bıyıklarım dolu bir kül tablası gibi kokuyordu. Ben de sürekli sigara içtiğimden onları kestim..."*

PEMBE PANTER

DEV

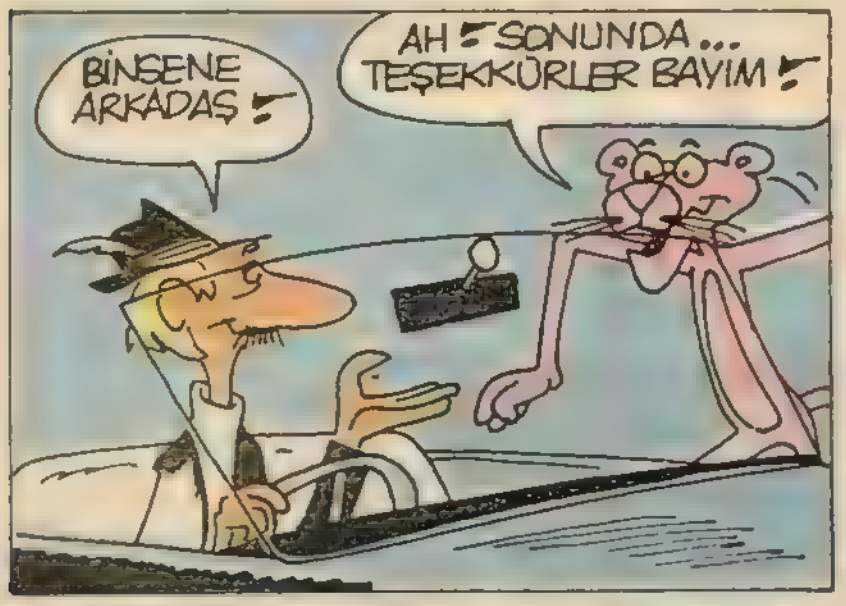

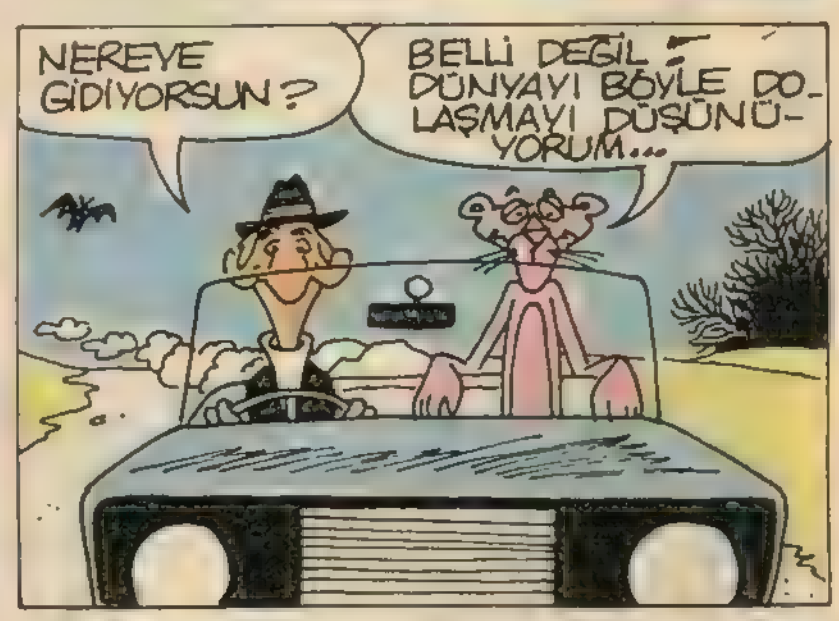

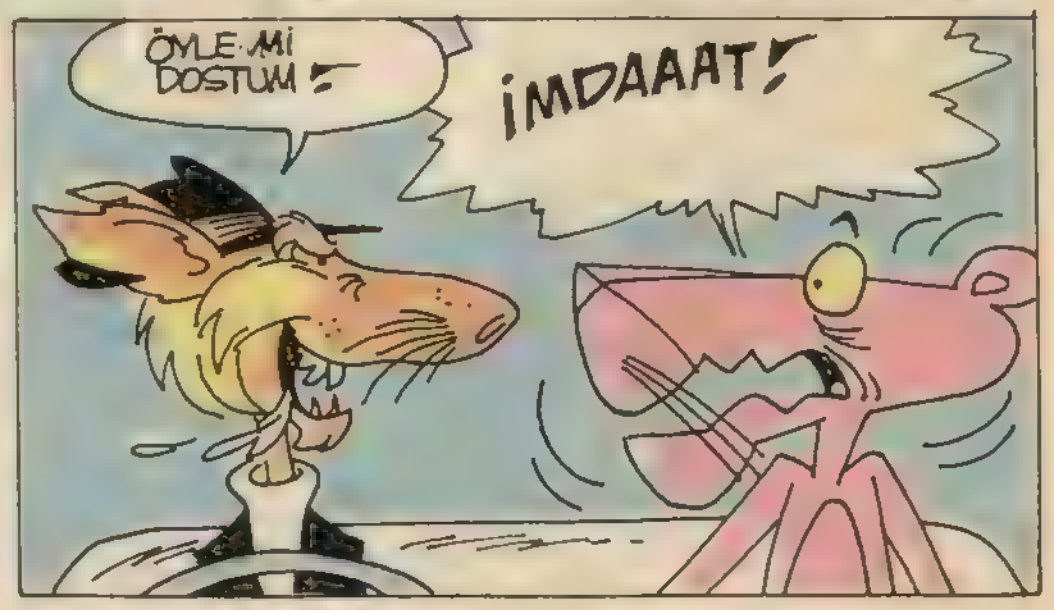

HIM.. ŞAPURT ŞUPURT! MİYAM MİYAM!

İNANDIM İNANDIM! ŞİMDİ İNANDIM...

ŞİMDİ GENE YALNIZIM... ÜSTELİK HAVA DA KARARDI...

YAĞMUR DA BAŞLADI...

DAHA BAŞKA NE OLACAK BAKALIM?

ÇAAT!

ANNEE!

ŞU EVE SIĞINSAM ÇOK İYİ OLACAK!

BUYURSUNLAR BEYİM TAM ZAMANINDA GELDİNİZ!

ÇOK İYİSİNİZ BAYIM...

NE KADAR GARİP BİR YER!... EV, KURUKAFALAR VE YARASALARLA DOLU!...

2

BENİMLE GEL! ÜŞÜMÜŞSÜNDÜR... SANA İÇECEK BİR ŞEYLER VEREYİM..

ÇOK KONUKSEVER BİR İNSANSINIZ...

İÇ BUNU.. SANA İYİ GELECEK...

SODA MI BU?

HEH! HEH! HEE!

GLUG-GLUG!

BURUUMM!

HAZIRLADIĞIM ŞURUBU İÇECEK BİRİNİ ARIYORDUM.. SENİ BULDUM.. BENİ KUTLAMALISIN. İNSANI KÜÇÜLTEN BİR SIVI YARATTIM...

SENİ GİDİ...

BU GECE SEN ŞU KİTAPLIKTA UYU... YARIN SENİ ÖTEKİ BİLİM ADAMLARIYLA TANIŞTIRACAĞIM...

SEN DELİSİN DELİ DELİ!

BURADAN ATLAMAYA KALKSAM BİR YERİMİ KIRARIM...

ÖRÜMCEKLERİN AĞLARI SAĞLAM OLUYORMUŞ.. BİR YERLERDE OKUMUŞTUM.

ŞİMDİ BİRAZ ÇEVREYİ ARAŞTIRAYIM

HAY ALLAH ŞANSA BAK...

ŞLOP!

HEY BANA NE OLDU BÖYLE?

ÇATIR!

DURSANA BİRAZ! DAMI PARÇALADIN.

ŞİMDİ BUNLARLA OYUNCAK GİBİ OYNARIM... HIRR! KORKUN BENDEN!

ŞİMDİ YİYECEĞİM SİZİ!

AYY! AYY! AYYY!

İMDAAT!

ANNEE!

PATIR! PATIR! PATIR!

SON

SÖZCÜK AVCILIĞI

Yukarıdaki harfler arasına gizlenmiş bazı sözcükler var. Sözcükler soldan sağa, sağdan sola, yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya ve çapraz olarak yerleştirilmiştir: ters de olabilirler... Ama hepsi duz bir çizgidir. Örnek olarak birini belirttik. Ötekileri bulması sizden...

Saklı Sözcükler: Türkiye, Küba, İran, Çin, Meksika, Arjantin, Lübnan, Arnavutluk, Peru, Urdun, İsveç, Norveç, Çad, Fas, Gine, Togo, Güyan, A.B.D, Zaire, Kore, Şili, Panama.

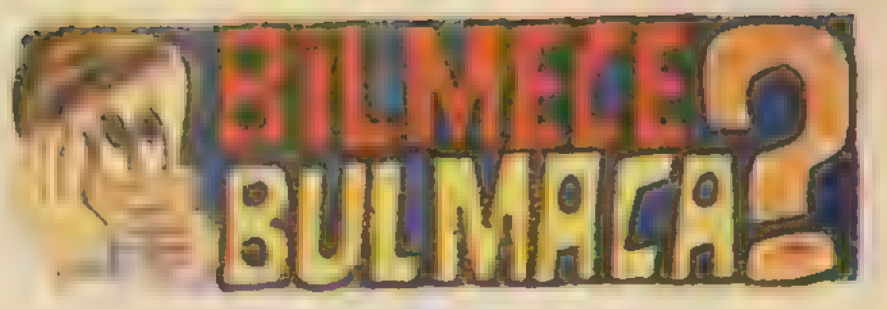

Yanıtlar 64. sayfada

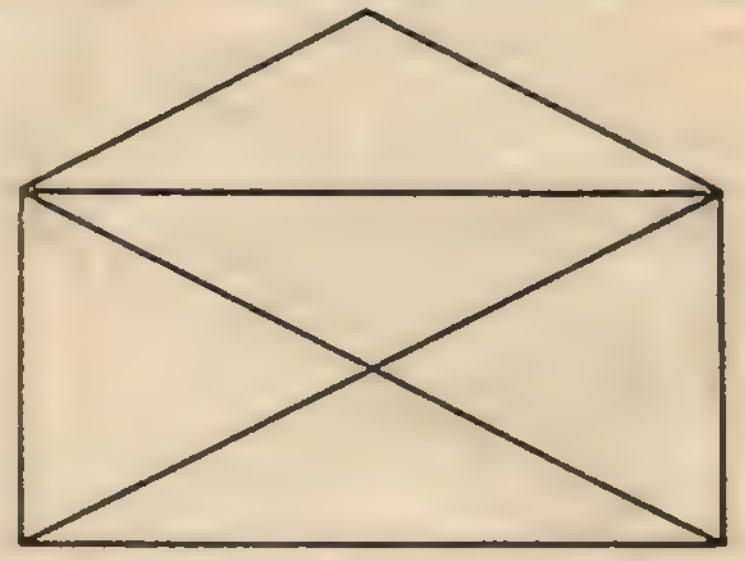

ZARF

Resimdeki zarfı elinizi hiç kaldırmadan ve aynı çizgi üzerinden geçmeden çizebilir misiniz?

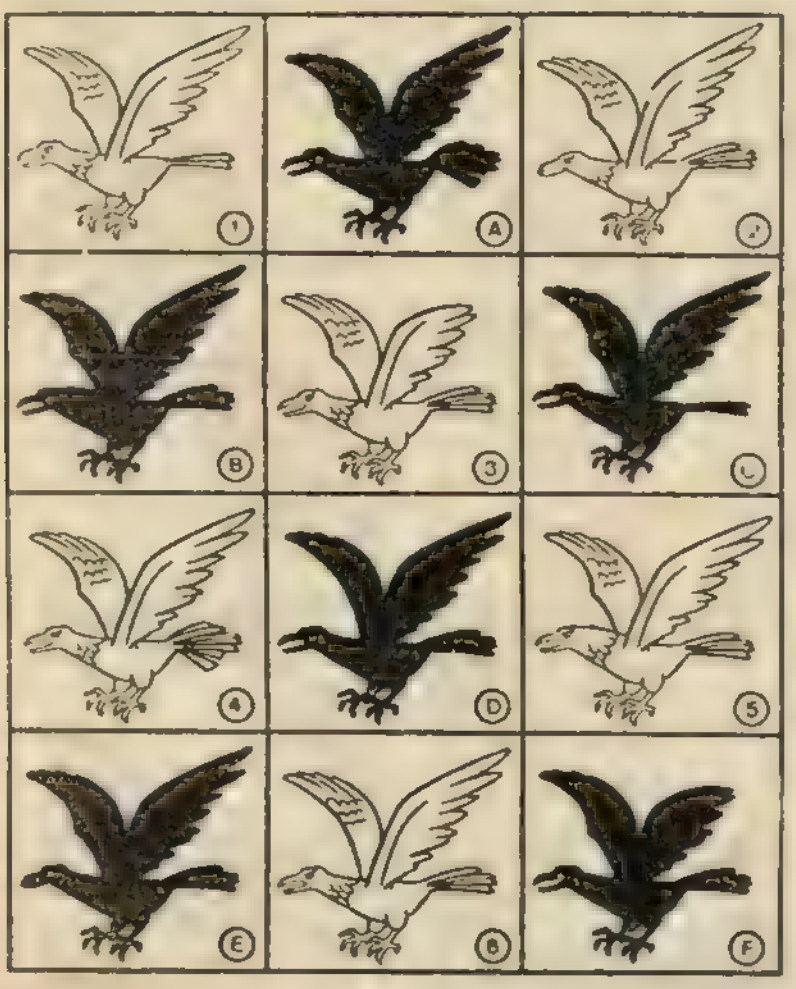

GÖLGELER: Yukarıdaki kuşların gölgelerinden, hangi kuşun gölgesinin hangisi olduğunu bulabilir misiniz?

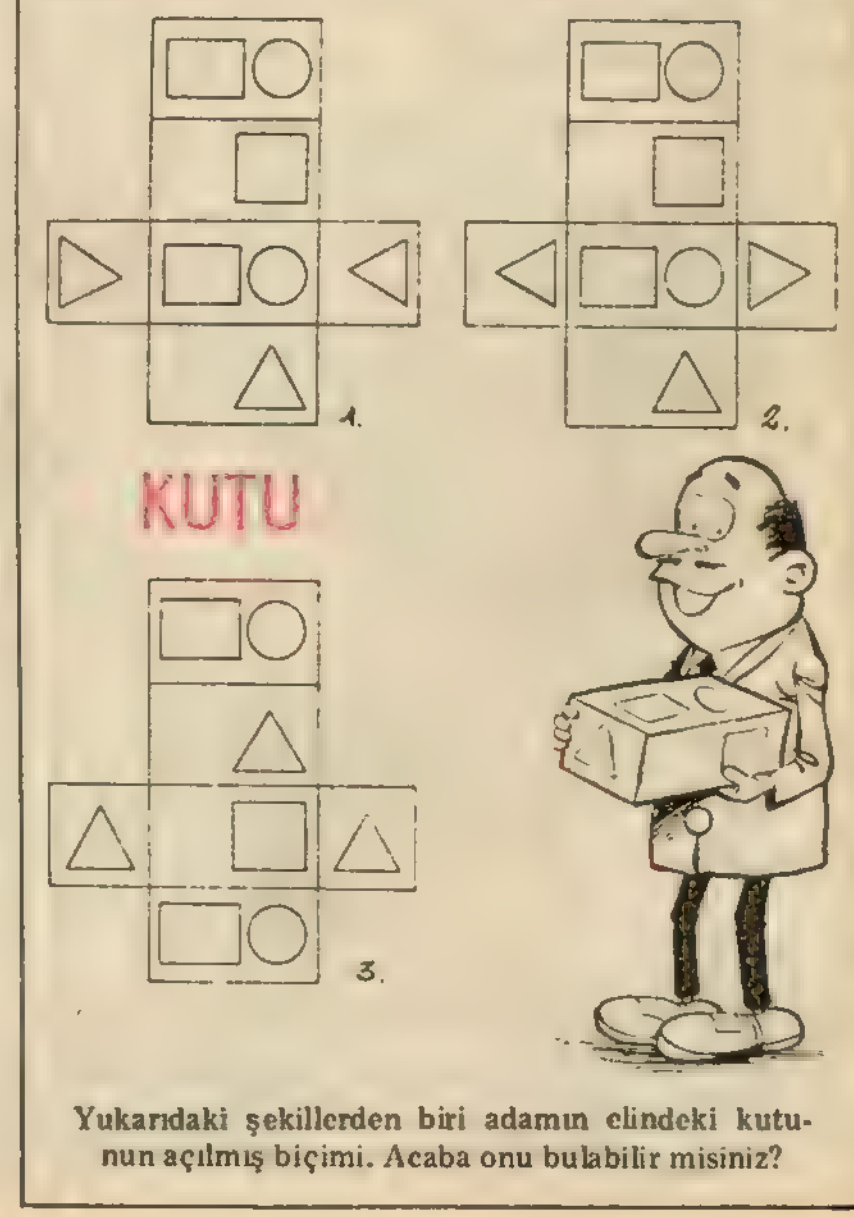

Yukarıdaki şekillerden biri adamın elindeki kutunun açılmış biçimi. Acaba onu bulabilir misiniz?

DÜĞÜM

Kalın bir ipi ucundan tutup, elinizden hiç bırakmadan yandaki düğümü yapabilir misiniz?

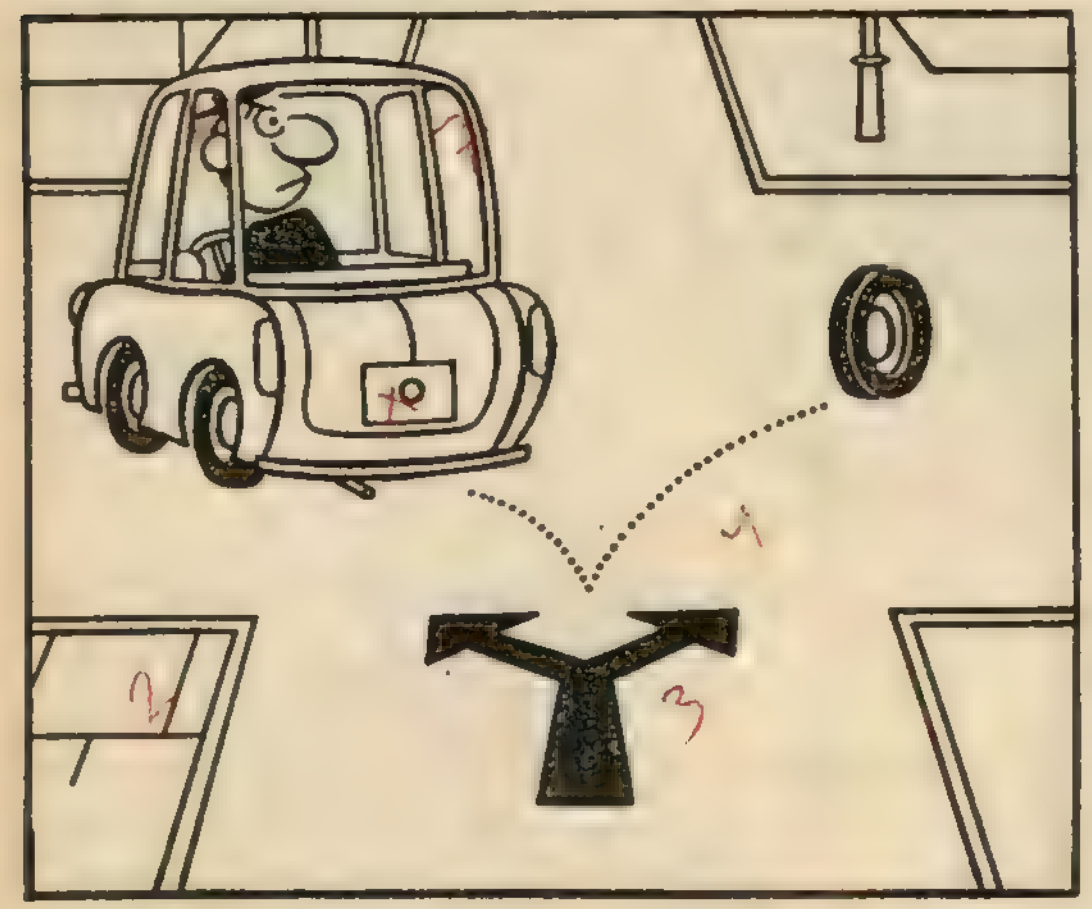

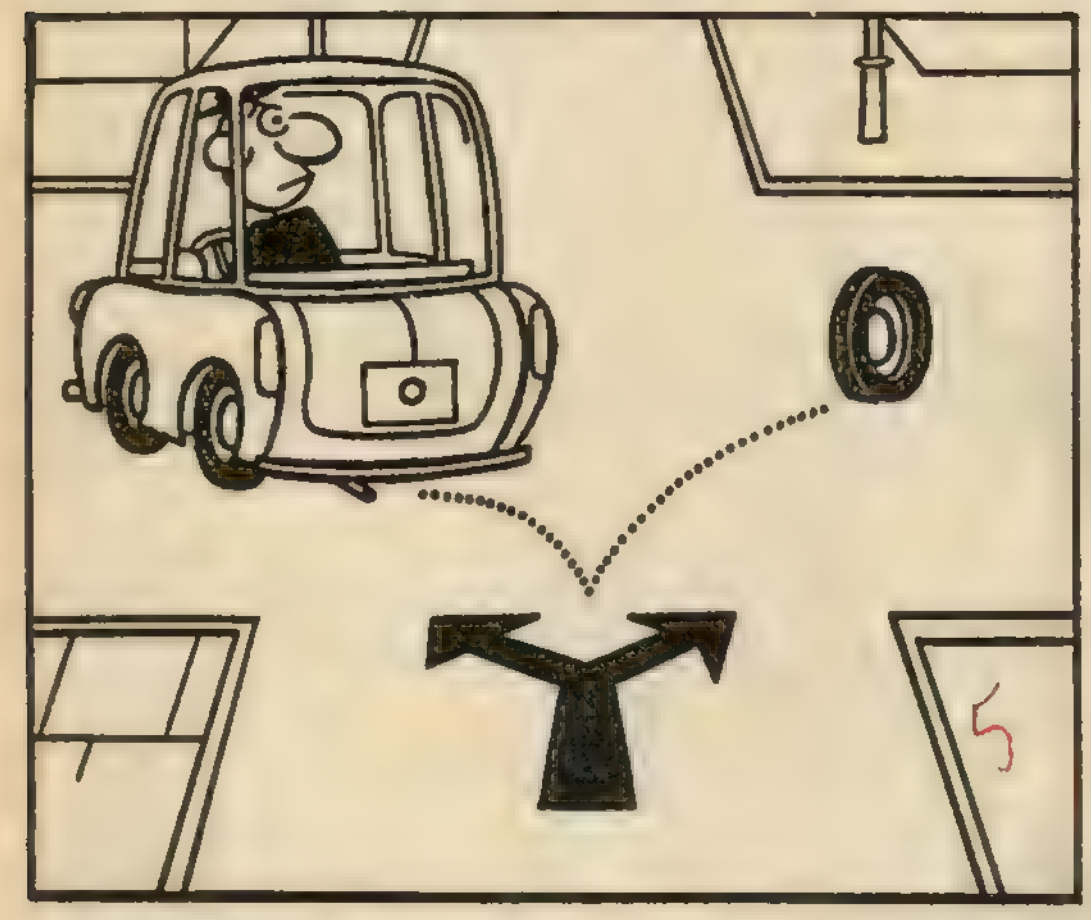

8 FARK Yukarıda iki resim görüyorsunuz. İlk bakışta ikisi de birbirinin aynı, öyle değil mi? Ama dikkatle bakarsanız arada tam sekiz fark bulacaksınız. Resimler bizden, bulması sizden.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	D	O	N	İ	N	Y	E	N
2	İ	S	İ	M	■	A	B	A
3	K	M	■	R	A	S	İ	L
4	T	A	■	O	Z	■	■	■
5	N	A	I	Z	■	Y	O	■
6	■	R	L	■	L	A	T	A
7	■	A	■	K	A	L	E	M
8	A	■	■	E	■	A	L	A

KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Büyük Britanya İmparatorluğunun İngiltere ile aynı hakları olan denizaşırı ülkelerine verilen isim. 2) Ad — Kalın, kaba, giyecek. 3) Kilometrenin kısa yazılışı — Bir erkek adı. 4) Ağaç kama ya da kızaktaki geminin üstüne oturduğu ağaçlardan her biri. 5) Ekin biçildikten sonra toprakta kalan köklü sap — (tersi) Rey. 6) Çabuk — kısa, kalınca tahta. 7) Bir emir — Yazı yazmaya yarayan araç. 8) Bir ilimiz — Karışık renkli.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Bütün yetkileri kendinde toplamış olan devlet başkanı. 2) Bilecik'in bir ilçesi. 3) Bir nota — Evlenmemiş bayan. 4) Ege Denizi'nde bir ada — (tersi) İlave. 5) Yeterli miktarda olmayan — Bir nota. 6) Matem — (tersi) Bir askeri birlik adı. 7) Asya'da bir ırmak — Yolcu evi. 8) Bir bitki — Fakat, lâkin.

AİLELER: İşte size üç aile. Harflerle gösterilen çocukların yüz, burun ve ağız benzerliğinden, ailelerini bulabilir miyiz.

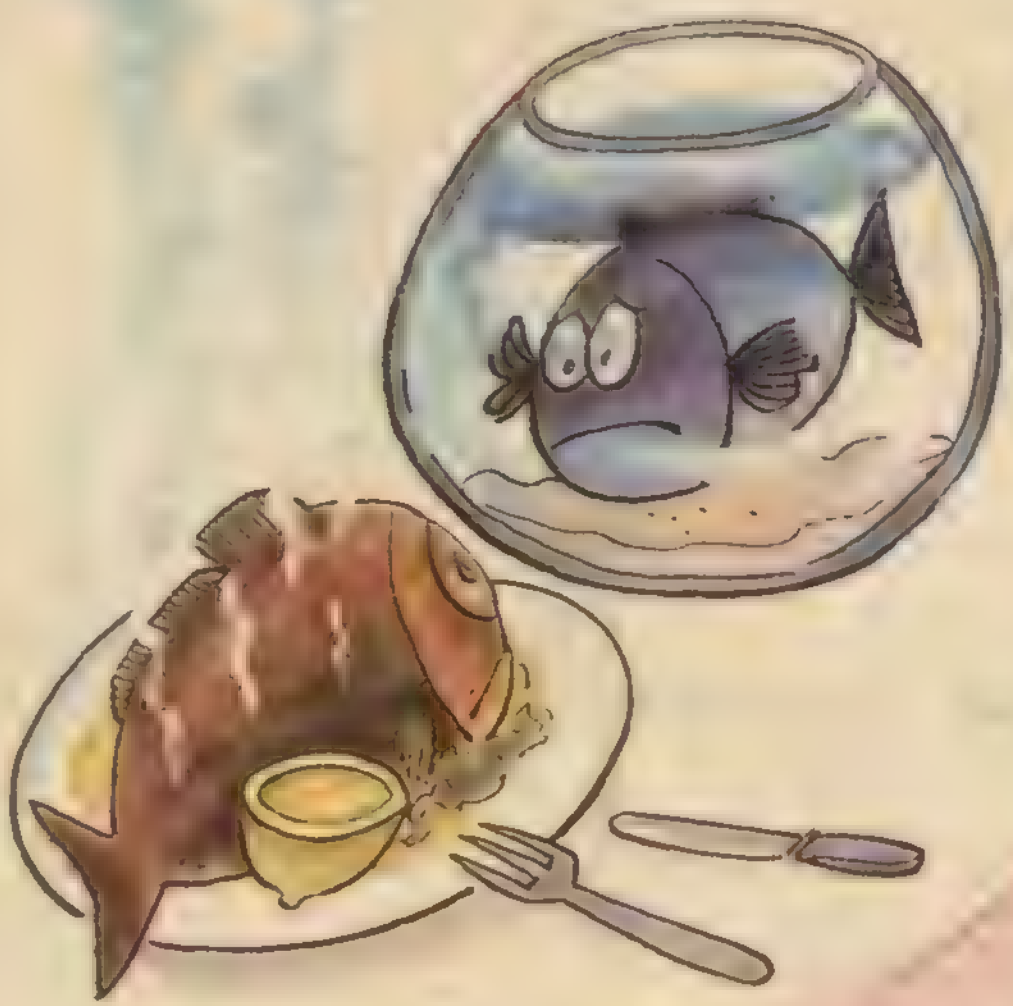

YAZISIZ

Mektup Arkadaşı

● **SİBEL DARENDELİOĞLU:** Yaşım 13 Ortaokul öğrencisiyim. Müzik dinlemeyi, paten kaymayı çok severim. Oyuncak bebek biriktiririm. Dergi okurlarıyla yazışacağım. Adres: Hoşdere Cad. Saray Ap. 1/8 Yukarıayrancı – ANKARA

● **H. LUTFÜ ALPER:** Yaşım 10. Müzik dinlemeyi, kitap okumayı, spor yapmayı çok severim. Yaşıtım arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Cumhuriyet Mah. Yeni Uran Yolu Sok. Uygur Ap. No. 2 K.1 Nizip – GAZİANTEP

● **SİBEL FELEK:** Yaşım 12. Müzik dinlemeyi, spor yapmayı severim. Hayvanlarla ilgilenirim. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum.
Adres: Geçitkale İlkokul Sınıf 6. Geçitkale– Magosa – KIBRIS

● **SUAT ALTINSOY:** Yaşım 13. Kitap okumayı çok severim. Futbol ve basketbol oynarım. Yazışmak istiyorum.
Adres, Aydınlıkevler Yoğun Sok. No 7 KONYA

● **FİLİZ ERTEMİZ:** Yaşım 13. Sinema ve tiyatroya gitmeyi severim. Kart biriktiririm. Yazışmak istiyorum. Adres: Pabuçcular Mah. Sakin Sok. No 13 ADAPAZARI

● **MUHAMMET ÇOLAK:** Yaşım 15. Spor yapmayı, müzik dinlemeyi, gezmeyi, kitap okumayı severim. Yazışmak istiyorum.
Adres: Atatürk Cad. Şevkat Eczanesi No 102 RİZE

YANITLAR

● SAKLI SÖZCÜKLER: Türkiye (B—6, düz, sola) Küba (E—6, düz, aşağıya), İran (C—9, düz, sola), Çin (F—11, düz, yukarıya), Meksika (I—7, çapraz, yukarıya), Arjantin (C—1, düz, sağa), Lübnan (J—6, düz, yukarıya), Arnavutluk (J—12, düz, sola), Kolombiya (A—12, düz, yukarıya), Peru (B—8, çapraz, yukarıya), Ürdün (C—6, çapraz, yukarıya), İsveç (J—11, düz, sola), Norveç (H—10, düz, yukarıya), Çad (H—5, çapraz, aşağıya), Fas (D—11, çapraz, yukarıya), Gine (A—1, çapraz, aşağıya), Togo (D—12, çapraz), yukarıya), Güyan (F—5, çapraz, yukarıya), ABD (A—4, çapraz, yukarıya), Zaire (G—7, düz, aşağıya), Kore (E—6, çapraz, aşağıya), Şili (J—8, düz, aşağıya), Panama (1—3, düz, aşağıya)

● GÖLGELER: 1 — C, 2 — E, 3 — F, 4 — A, 5 — B, 6 — D.

● ZARF: Zarfımızı çizmeye sağ alt köşeden başlayalım.

● KUTU: 2 numaralı şekil.

● 8 FARK: 1— Adamın sağ kulağındaki çizgi. 2 — Arabanın sol arka tekerleği. 3 — Arka tamponunun yanındaki çizgiler. 4 — Sol alt köşedeki kaldırım taşları. 5 — Ortadaki yol çizgisi. 6 — Sağdaki kaldırım taşı. 7 — Sağ üst köşedeki elektrik direği. 8 — Arabanın sağ yandaki camı.

● KARE BULMACA: Soldan sağa: 1) Dominyon. 2) İsim — Aba. 3) Km — Rasin. 4) Takoz. 5) Anız — Yo. 6) Tez — Lata. 7) Öl — Kalem. 8) Rize — Ala. Yukarıdan aşağıya: 1) Diktatör. 2) Osmaneli. 3) Mi — Kız. 4) İmroz — Ke. 5) Az — La. 6) Yas — Yala. 7) Obi — Otel . 8) Nane — Ama.

● AİLELER: 1 — C, 2 — B, 3 — A

OKURDAN OKURA

Bu, sizin sayfanız... Şiirlerinizi, yazılarınızı, resimlerinizi ve kendi fotoğraflarınızı bekliyoruz.

MEVSİMLER

İlkbaharla başlar mevsimler
Kuşlar öter, kuzular meler
Kelebekler uçar, arılar vızıldar
Her yerden çiçek fışkırır o zaman

Sonra gelir yaz, okullar kapanır
Güneş yakar herkesi cayır cayır
Hele bir de deniz olunca işin içinde
Doyamayız o zaman yaz mevsimine

Sonbaharda okullar başlar
Havalar soğur, yağmurlar yağar
Şemsiyesiz dışarıya çıkmayasın sakın ha
Yağmura tutulunca gülerler sana

Kış mevsiminde başlar karlar
Çocuklar dışarıda kartopu oynar
Sokaklarda kardan adamlar gözcülük yapar
Hep tüter bacalardan, dumanlar

ALİN MENDEKYAN

Cümlenin sonuna nokta koyulmazsa ne olur ?

Cevap: Kelimeler kaçar.

NAZIM HİKMET KISA

ANADOLU

Anadoludur adı
Yeşerir ağaçları
Şırıl şırıl ırmakları
Benim güzel Anadolum

Yemyeşildir her yeri
Kırları bostanları
Sallanır başakları
Yazın sıcak yerlerde

CEM DAĞLI

*

ÇOBAN

Bir gün çıktım kırlara
Çiçekli bayırlara
Dağlara baka kaldım
Mini mini bir çoban
Geliyordu karşıdan.

Mini mini elleriyle
Kavalını çalıyordu
Kuzuları otlatıyor
Kuzuları okşuyordu
Mini mini bir çoban

NURCAN CÜNDÜBEYOĞLU

Sefer

SÜT

Küçük kız telaşla:
—Anne, anne, sütün içine fare kaçtı.
Annesi:
— Çıkarttın mı bari yavrum.
Küçük kız:
—Hayır anneciğim. Çıkartması için kediyi sütün içine attım.

NECDET BAYINDIR

Yılmaz Hızlı

HAYVANLAR ANSİKLOPEDİSİ

9

KUŞLAR

Kuşlar, omurgalılar dalının bir sınıfıdır. Uçucu hayvanları oluştururlar. Vücutlarının hafif oluşu, iskelet yapısının güçlü oluşundandır. Kemiklerinin çoğunun içi boştur. Kuşlar, besinleri hemen sindirerek enerjiye dönüştürürler. Denge organları ve görme duyuları çok gelişmiştir. Avlarını yakalamada, yiyecekleri toplamada, gagalarını ve pençelerini kullanırlar. Bazı kuşlar bitkilerle bazıları da böcekler v.b küçük hayvanları yiyerek gıdalanırlar.

Kartal havada en çok kalabilen kuşlardan biridir. En çok yükselebilen kuş ise Albatros'dur. Güney Afrika'da yaşayan Devekuşu, büyük olmasına karşın uçamayan kuşlardandır. Uçamayan öteki bir kuş da Güney yarımkürenin soğuk bölgelerinde yaşayan Penguen'dir. Kuşların bazıları iki vatanlıdır. Ülkemize yazın gelirler. Sonbaharda dönüş yaparlar.

Kuşların çok çeşitleri vardır. Denizkuşları, ötücü kuşlar, yırtıcı kuşlar yakından tanıdığımız kuşlardır.

KAPTAN VE ÇOCUKLARI

JOE MUSIAL

NEDEN VURUYOR-SUN

NE OLUYOR ?

GIIIIRRR

AYVV KAÇAYIM BURADAN..

SORU SORMAK YOK. BURADA BENİM DEDİĞİM OLUR...

ANNE. KAPTAN BİZİ DÖVÜYOR... KURTAR BİZİ

GIRR

BACAK KADAR ÇOCUKLARA VURMAYA UTANMIYOR MUSUN?

GIIIRR

UMARIM ÇARŞIDAN ALDIĞIMIZ BU YENİ MAMAYI KEDİLER BEĞENİR...

NEDEN OLMASIN?

OLTAYA YAKALANDI

BEN ÖNDEN GİDİYORUM

PURRR-R

ÇOK İYİ. HİÇBİR ŞEY DUYMAYACAK. BİRAZ DA SAKALINA SERPEYİM..

ZZZ

GIIRR

DİKKATLİ OL KAPTAN HİÇ KIMILDAMA...

NE OLUYOR ?

GIIRR

İMDAAT KURTARIN BENİ

MİYAV

GIIRR

MİYAV SAPUR

HAYVANLARIN SENİ SEVDİĞİNE BAKILURSA İYİ BİRİSİN.. ÇOCUKLARLA UĞRAŞACAĞINA, BİRAZ DA ONLARLA UĞRAŞ

PUF-PUR

1979

ÇOCUK YILI TAKVİMİ

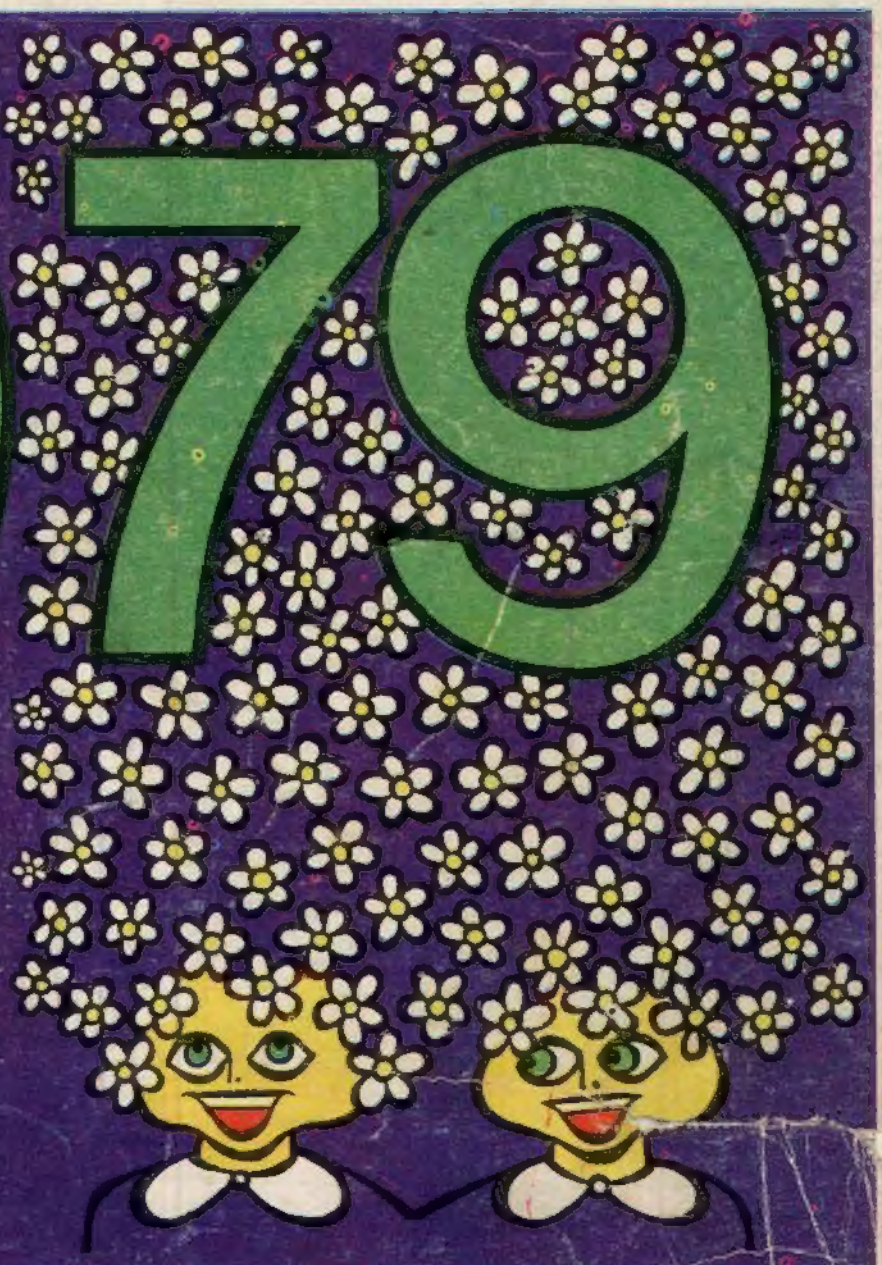

ÇIKTI

KİTAPÇILAR VE GAZETE BAYİLERİNDE

• 25 X 35 cm. 14 Yaprak • Parlak kuşe kâğıda renkli ofset baskılı • 13 Değişik poster • İlkokul müfredat programına uygun resimli takvim günleri •

MAYA Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti. Esat Cad. 44 ANKARA Tel : 18 01 53
Dağıtım : Hürriyet Dağıtım.

Opar